

Základní škola Čelákovice, J. A. Komenského 414, příspěvková organizace
telefon: 326998211, 326998205, číslo bankovního účtu: 15731201/0100
mail: info@zscelakovice.cz, web: www.zscelakovice.cz, IČO: 00876275

Preventivní program školy ¹

pro školní rok 2022 / 2023

Zpracoval : PhDr. Miloslav Rychetský

Dokument byl schválen na pedagogické radě dne: 31. srpna 2022

¹ *Prevence*. Praha: Život bez závislostí, 2018, **15**(4). ISSN 1214-8717, str. 4.

Obsah

1	Charakteristika školy a její vnitřní zdroje	5
1.1	Struktura školy	5
1.2	Školní poradenské pracoviště	5
1.3	Vymezení kompetencí v rámci preventivního týmu	6
1.4	Budova školy	6
1.5	Materiálně-technické vybavení.....	6
1.6	SWOT analýza.....	7
1.7	Sociokulturní a národnostní charakteristika žáků	7
1.8	Riziková místa	7
1.9	Vnitřní informační a materiální zdroje	7
1.9.1	Odborná a metodická literatura, odborné časopisy	7
	všeobecná primární prevence.....	7
	návykové látky	8
	poruchy příjmu potravy.....	8
	krizové situace.....	8
	metodická podpora ŠMP	9
	e-learning	10
	Linka 116000	10
1.9.2	Videotéka, odkazy na videa s preventivní tematikou využitelné ve výuce	11
	návykové látky	11
	šikana	11
	krizové situace.....	11
	projekt Video školám	11
	šikana	12
	kyberšikana, kybergrooming, bezpečné chování na internetu	12
	prevence dětských úrazů	12
	Problémovým užíváním digitálních her – online lekce	12
1.9.4	Odkazy na webové stránky metodické podpory ŠMP,.....	13
1.9.5	Evidenční sešit školního metodika prevence	13
1.9.6	Zapojení do projektů	13
2	Vnější zdroje	14
2.1	Síť primární prevence	14
	Oddělení prevence MŠMT	14
	Okresní metodik primární prevence při PPP	14
	Krajský školní koordinátor primární prevence Středočeského kraje	14
	Pracovní skupina pro prevenci rizikového chování dětí a mládeže	14
	Asociace bezpečná škola.....	14
2.2	Strategie a koncepce, metodické pokyny MŠMT.....	15

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027.....	15
Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027.....	15
Národní strategie prevence kriminality na období 2022-2027.....	15
Metodické pokyny a doporučení MŠMT ČR k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže.....	15
Česká technická norma ČSN 73 4400 „Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení“	16
2.2.1 Vybrané zákony vztahující se k prevenci	16
2.3 Odborná pomoc v rámci prevence a metodická podpora školních metodiků prevence .	16
Typy rizikového chování – odkazy na metodickou podporu	16
2.4 Preventivní pracovníci Nestátních neziskových organizací (NNO) v regionu.....	33
Centrum primární prevence	33
SANANIM – kontaktní centrum.....	33
Na Skalce 819/15 150 00 Praha 5	33
2.5 Sociální síť	34
Odbor školství, informací a kultury Městský úřad Čelákovice	34
Orgán sociálně-právní ochrany dětí Praha-východ (OSPOD)	34
Policie ČR – obvodní oddělení Čelákovice	34
Městská policie Čelákovice	34
Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje	34
P*P*P*K - Pedagogické, psychologické a právní poradenství.....	35
2.5.1 Zdravotnická síť, zdravotnická zařízení.....	35
Praktický lékař pro děti a dorost Čelákovice	35
MUDr. Lenka Kavanová	35
ORL.....	35
Ordinace klinické psychologie.....	35
Centrum krizové prevence	36
Krizové centrum RIAPS	36
Psychiatrická nemocnice Bohnice	36
2.6 Vzdělávací programy pro ŠMP a ostatní pedagogické pracovníky	36
2.7 Přehled volnočasových aktivit v regionu.....	36
Městský dům dětí a mládeže Čelákovice	36
Rodinné centrum Routa, Čelákovice:	36
Junák-Svaz skautů a skautek ČR – středisko Čelákovice	37
Sportovní oddíly v Čelákovících.....	37
Městská knihovna Čelákovice	37
Městské muzeum Čelákovice.....	37
Sdružení a zájmové organizace v Čelákovících.....	37
2.7.1 Kluby a kroužky nabízené naší školou	37

2.8	Krizový plán školy.....	38
3	Monitoring	40
4	Cíle.....	41
4.1	Dlouhodobé cíle.....	41
4.2	Krátkodobé cíle.....	41
5	Aktivity	42
5.1	Programy specifické prevence rizikového chování	42
5.2	Spolupráce na programech specifické prevence s externími subjekty	43
5.3	Předběžný plán preventivních akcí zajišťovaných externími organizacemi na školní rok 2022/2023:	44
5.4	Programy nespecifické primární prevence	45
6	Dokumentace	46
7	Evaluace	46

1 Charakteristika školy a její vnitřní zdroje

1.1 Struktura školy

Název a adresa, kontaktní údaje:

Základní škola – příspěvková organizace, J. A. Komenského 414, 250 88 Čelákovice
telefon: 326 99 82 11

fax: 326 99 82 34

IČO: 00876275

e-mail: info@zscelakovice.cz

webové stránky: www.zscelakovice.cz

Zřizovatel:

Město Čelákovice

Náměstí 5. května 1

250 88 Čelákovice

Vedení školy:

PaedDr. Alena Pechalová - ředitelka školy (tel: 326 998 205)

Mgr. Renáta Michalíková - zástupkyně ředitelky pro I. stupeň (tel: 326 998 201)

Ing. Vilma Michelčíková - zástupkyně ředitelky pro II. stupeň (tel: 326 998 201)

1.2 Školní poradenské pracoviště

PaedDr. Alena Pechalová - ředitelka školy

konzultační hodiny: dle tel. domluvy na čísle 728 143 336 nebo 326 998 205 č.dv.: 105

kontakt: pechalova@zscelakovice.cz

Mgr. Marcela Svašková - výchovný poradce pro 1. stupeň

konzultační hodiny: dle tel. domluvy na čísle 326 998 220 č.dv.: 247

kontakt: svaskova@zscelakovice.cz

Mgr. Alena Špitálská - výchovný poradce pro 2. stupeň

konzultační hodiny: dle tel. domluvy na čísle 326 998 224 č.dv.: 132

kontakt: spitalska@zscelakovice.cz

spec

PhDr. Miloslav Rychetský - školní metodik prevence

konzultační hodiny: dle tel. domluvy na čísle 326 998 212 č.dv.: 124

kontakt: rychetsky@zscelakovice.cz

Mgr. Tereza Doležalová - školní speciální pedagog

konzultační hodiny: dle tel. domluvy na čísle 326 998 224 č.dv.: 132

kontakt: spec.pedagog@zscelakovice.cz

Mgr. Michaela Danilová Rybová - kariérový poradce

konzultační hodiny: dle tel. domluvy na čísle 326 998 224 č. dv.: 132

kontakt: karier.poradenstvi@zscelakovice.cz

Dále dle potřeby zástupci ředitele, třídní učitelé či ostatní pedagogičtí pracovníci.

1.3 Vymezení kompetencí v rámci preventivního týmu

Viz Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění vyhlášky č. 248/2019 Sb., s účinností ke dni 1. 1. 2020 - Příloha č.3 Standardní činnosti školy (I. Standardní činnosti výchovného poradce, II. Standardní činnosti školního metodika prevence, III. Standardní činnosti školního psychologa)

1.4 Budova školy

Škola sídlí v budově zbudované v centrální části města pro potřeby školského zařízení od roku 1969. V letech 1999-2002 prošla budova školy celkovou rekonstrukcí.

Budova školy je využívána dvěma školskými zařízeními – ZŠ Čelákovice, J. A. Komenského - p. o. a Gymnáziem Čelákovice. Obě organizace mají svou právní subjektivitu.

V současné době jsou pro potřeby základní školy k dispozici dvě spodní patra budovy (přízemí a první patro), jídelna, dvě tělocvičny se sociálním zázemím a uzavřené atrium ve vnitřním areálu školy. Jídelna a tělocvičny jsou situovány v samostatných křídlech budovy. Ke škole přiléhá také víceúčelové hřiště s atletickým oválem.

Třetí podlaží budovy využívá čelákovické gymnázium, učebny v prostorách navazujících na školní jídelnu jsou stavebně odděleny.

Architektonickou součástí školní budovy je také přiléhající dopravní hřiště, uzamykatelné oplocené hřiště s umělým povrchem pod atletickým oválem a v blízkosti se nalézající budova Městského bazénu.

1.5 Materiálně-technické vybavení

- počet budov 1, atriová škola s množstvím zeleně uvnitř i vně
- počet tříd ZŠ – 32
- areál školní družiny, tři počítačové pracovny – investice zřizovatele i sponzora, finanční prostředky z projektu EU a MŠMT
- 10 učeben s interaktivními tabulemi, 20 tříd s dataprojektorem
- 100% propojení intranetem – PC v každém kabinetě, Wi – Fi
- systém BELLhop – čipy pro vstup do školy ŠD a školní jídelny.
- 2 interaktivní panely pro žáky – Amos vision – propojeno s online školou
- specializované učebny: 12 (pracovna chemie a fyziky, dvě počítačové pracovny – celkem 45 PC v učebnách pro žáky, pracovna hudební výchovy, pracovna výtvarné výchovy, knihovna, pracovna přírodopisu, dějepisu, zeměpisu, dvě tělocvičny, jazyková pracovna, školní kuchyňka), ostatní učebny 26 (včetně ŠD).
- hřiště, v areálu školy dopravní hřiště, 2 atria – malé slouží dětem 1. stupně, velké všem žákům základní školy, městský bazén v bezprostřední blízkosti – se školou tvoří architektonickou součást
- keramická dílna
- 100% vybavenost šatními skříňkami
- mléčné automaty – projekt Mléko do škol
- zapojení do projektu Ovoce do škol
- pitný režim – nápojový automat, sponzorsky zajištěná výroba sycené vody v přízemí školy – zdarma pro všechny žáky a zaměstnance
- kvalitní školní jídelna s rozšířenou nabídkou jídel
- solidní zázemí - toalety, moderní vybavenost tříd, kabinetů, nový nábytek ve většině tříd, odpočinkové zóny pro děti na chodbách, herní prvky v atriu atd.

1.6 SWOT analýza

Analýza problematiky rizikového chování žáků je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin negativních jevů a vytyčení cílů prevence.

Ve škole funguje monitorovací systém rizikového chování žáků. Odhaluje nežádoucí projevy (šikana, agresivita, záškoláctví, alkohol, kouření, ničení školního majetku) a jiné porušování školního řádu.

Je založen na spolupráci všech pedagogických i nepedagogických pracovníků školy, se kterými spolupracuje i školní samospráva. Zpravidla se tak daří zachytit počátky rizikového chování a nedochází k jeho vyhrocení a konfliktním situacím. Jsou využívány připomínky dětí i jejich zákonných zástupců, školní samosprávy i schránka důvěry.

Problémem naší školy se jeví fakt, že velké procento nadaných, ale i průměrných žáků odchází z prvního stupně na víceletá gymnázia. Je to způsobeno jejich dostupností (Čelákovice – dokonce stejná budova, Brandýs nad Labem, Neratovice, Nymburk i Praha) a velkým množstvím přijímaných žáků do prvních ročníků víceletých gymnázií. Obsazení tříd na druhém stupni tak často má svá specifika, kdy nezřídka chybí žáci s výbornými studijními výsledky, což často negativně ovlivňuje klima tříd.

Ve škole se snažíme aktivně dávat najevo nepřijatelnost konzumace jakýkoliv návykových látek.

Nejčastějším problémem se jeví otázka požívání energetických nápojů a kouření. Žáci jsou sice poučeni o možných následcích a zdravotních dopadech svého jednání, ale protiváhu snahám školy často tvoří vysoká míra tolerance okolí k těmto jevům, se kterou se naši žáci setkávají nezřídka i v rodině.

Potenciálním rizikem se jeví konzumace alkoholických nápojů a zneužívání konopných či jiných návykových látek, opět především ve vyšších ročnících.

Dalším problémem je včas neomlouvaná absence. I když třídní učitelé dbají na včasnou a pravidelnou kontrolu docházky svých žáků, aby se předešlo záškoláctví, komunikace s některými rodiči problémových žáků však naráží jejich nedostatečnou spolupráci.

1.7 Sociokulturní a národnostní charakteristika žáků

V současné době v naší škole převažují žáci majoritní společnosti (přes 90 %). Mezi žáky z minoritních etnik se na naší škole můžeme setkat s Pákistánci, Romy, Rusy, Ukrajinci či Vietnamci. Problémy se zvýšenou senzitivitou ve vnímání žáků ohledně rozdílného etnika či vyznání zaznamenáváme spíše ojediněle.

1.8 Riziková místa

Za riziková můžeme považovat především místa, kde dochází ke sníženému pedagogickému dohledu vzhledem k povaze místa, či vzhledem ke kumulaci většího počtu žáků. Jsou to především šatny (vstupní, u tělocvičen i gymnaziální), prostor před jídelnou v době, kdy na obědy dochází větší množství našich žáků i gymnaziálních studentů. K zajištění bezpečnosti v šatnách byla v minulosti učiněna opatření v podobě instalace kamer, které dané prostory monitorují.

Z hlediska rizikového chování se jako místa s vyšší mírou rizika jeví také městské parky (před školou a především v Sadech 17.listopadu u bazénu), kde se ve zvýšené míře vyskytují osoby, u nichž byly zaznamenávány přestupky proti společenskému řádu.

1.9 Vnitřní informační a materiální zdroje

1.9.1 Odborná a metodická literatura, odborné časopisy

všeobecná primární prevence

KOVAŘÍK, Jiří. Dětská práva - vím, co smím?. Ilustrace Jan Brychta. Praha: Nadace Naše dítě, 2002, 20 l. ISBN 80-238-9291-6.

KOVAŘÍK, Jiří. *Práva jsou pro všechny!*. Praha: Nadace Naše dítě, 2003. ISBN 80-239-2322-6.

PETR, Dvořák. *Pět a potřebuje pomoc ...* Nikola Tilleová. IV-Nakladatelství s.r.o. Praha: IV-Nakladatelství s.r.o, 2015, 56 s.

ROZBROJ, Roman, Hana KOŽOVÁ, Jiří MACOUN a Maťo MIŠÍK. *Bez obav*. Praha: agentura T.A.C.T. Production, s.r.o., 2007, 28 s.

SKÁCELOVÁ, Lenka. *Metodika práce s dětmi: v oblasti primární prevence*. Brno: Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti, odloučené pracoviště Brno PPP Brno. Dostupné z: www.adiktologie.cz/cz/articles/download/5310/METODIKA-DETI-pdf (vydání z roku 2012)

návykové látky

RAYNEROVÁ, Claire. *Nenič své chytré tělo*. 1. vyd. Překlad Pavla Šulcová. Ilustrace Tony King. Praha: SONUS, 1997, 48 s. ISBN 80-901-8301-8.

HOLSTEIN, Michael E, William E COHEN a Paul J STEINBRONER. *Rozhodni se-: příručka pro život bez drog*. 1. čes. vyd. Jihlava: Idea, 1996, 168 s. ISBN 80-707-1037-3.

Drogy: Poznej svého nepřítele. MEDEA KULTUR, s.r.o., 2005.

Dostupné z: http://www.mestojilemnice.cz/data/jil_files/6402/brozura-2011-drogy-poznej-sveho-nepriatele.pdf

NEŠPOR, K., CSÉMY, L., PERNICOVÁ, H. *Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a středních školách. Příručka pro pedagogy*. Praha 1996.

NEŠPOR, Karel a Marie MÜLLEROVÁ. *Jak přestat brát drogy: svépomocná příručka*. Sportpropag. a.s. pro Ministerstvo zdravotnictví ČR, 1997. FIT IN. Dostupné z: <http://www.drnespor.eu/shd06w2.pdf> (vydání z roku 2006)

NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Alkohol, drogy a vaše děti: jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat, jak je zvládat*. 4. rozšířené. Praha: Sportpropag, 1997, 128 s.

ROZBROJ, Roman, Hana KOŽOVÁ, Jiří MACOUN a Maťo MIŠÍK. *Bez obav*. Praha: agentura T.A.C.T. Production, s.r.o., 2007, 28 s.

PRESL, Jiří. *My, drogy a Evropa*. 2005.

Dostupné z: http://www.reknidrogamne.cz/images/pdfdocs/my_drogy_evropa.pdf

PRESL, Jiří. *Drogová závislost: může být ohroženo i Vaše dítě?*. Praha: Maxdorf, 1994, 83 s. Medica. ISBN 80-858-0018-7.

poruchy příjmu potravy

PAPEŽOVÁ, Hana a Jana HANUSOVÁ. *Poruchy příjmu potravy: příručka pro pomáhající profese*. Vyd. 1. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012, 47 s. ISBN 978-80-87258-98-9.

krizové situace

Co dělat-- , aneb, Kapesní průvodce krizovými situacemi doma i v zahraničí. Vyd. 2. Praha: Centrum pro bezpečný stát, 2008, 93 s. ISBN 978-80-260-1048-7.

AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Děti v dopravě: První pomoc*. 1. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2007.

metodická podpora ŠMP

ČÁP, David et al. Programy preventivní péče v rámci systému včasné intervence ve školách. 2014. vyd. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2014, 27 s. ISBN 978-80-7481-055-8.

EXNEROVÁ, Markéta, Tereza KAUFHOVÁ a Lenka SKÁČELOVÁ. Kočičí zahrada: rozvoj sociálních dovedností dětí v rámci prevence rizikového chování : metodika pro učitele. Vyd. 1. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012, 87 s. ISBN 978-80-87258-66-8.

JINDROVÁ, Martina. Rizikové chování dětí a jeho právní dopady: příručka učitele. Vyd. 1. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012, 90 s. ISBN 978-80-87258-59-0.

KREJČOVÁ, Lenka. Komunikace s rodiči problémových žáků. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita, 2010, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7372-658-4.

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

MIKULKOVÁ, Gabriela et al. Integrovaná síť školních a školských poradenských služeb: Postupy a doporučení jejího rozvoje. 1. vyd. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2014, 74 s. ISBN 978-80-7481-062-6. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/RAMP_S/Vystup_KA_03_Metodika_c.7_Integrovana_sit_na_web_opraveny_preklepy4_8.pdf

MIOVSKÝ, Michal et al. *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy*. Vyd. 1. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012a, 100 s. ISBN 978-80-87258-74-3.

MIOVSKÝ, Michal et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Vyd. 1. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012b, 220 s. ISBN 978-80-87258-89-7. Dostupné z: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/17/3765/Vykladovy-slovník-zakladnich-pojmu-skolske-prevence-rizikoveho-chovani>

MIOVSKÝ, Michal et al. Primární prevence rizikového chování ve školství. 1. vyd. Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova v Praze & Togga., 2010, 253 s. ISBN 978-808-7258-477. Dostupné z: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/17/2670/Primarni-prevence-rizikoveho-chovani-ve-skolstvi>

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016, aktualizace 12/2019) a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) a "Pomůcka k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků" dále aktualizované přílohy Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28: přílohu č. 7 – Kyberšikana, přílohu č. 10 – Vandalismus a přílohu č. 11 – Záškoláctví.

Časopis Prevence - Odborný časopis pro výchovu dětí a mládeže, vydávaný ve spolupráci s Občanským sdružením Život bez závislostí. Zabývá se především závažnými tématy závislosti dětí a mládeže na návykových látkách jako jsou drogy a alkohol a jejich předcházení v praxi.

FALCMANOVÁ, Jindra, Petra FEČKOVÁ, Marcela HONZÍRKOVÁ, Zdeněk VOPIČKA a Veronika BENEŠOVÁ. Bezpečná škola - metodika prevence úrazů a násilí pro první stupeň základní školy. Praha: pro Národní koordinační centrum prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti vydala Fakultní nemocnice v Motole, 2017. ISBN 978-80-87347-34-8.

FEČKOVÁ, Petra, Jindra FALCMANOVÁ, Marcela HONZÍRKOVÁ, Zdeněk VOPIČKA a Veronika BENEŠOVÁ. Bezpečná škola - metodika prevence úrazů a násilí pro druhý stupeň základní školy. Praha: pro Národní koordinační centrum prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti vydala Fakultní nemocnice v Motole, 2017. ISBN 978-80-87347-35-5.

TRUELLOVÁ, Iva, Eva VANÍČKOVÁ a Věra NOVOTNÁ. Včasná detekce dětí ohrožených násilím. 1. Praha: [Fakultní nemocnice v Motole], [2016], 46 s. ISBN 978-80-87347-27-0.

VANÍČKOVÁ, Eva. Metodika pro screening emocionální traumatizace dětí. Praha: pro Národní koordinační centrum prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti vydala Fakultní nemocnice v Motole, 2017. ISBN 978-80-87347-33-1.

PLÁNKA, Ladislav, Jan ŠKVAŘIL, Milan KRTIČKA, David STARÝ a Štěpánka BIBROVÁ. Metodika práce s veřejností. Praha: [Fakultní nemocnice v Motole], [2016]. ISBN 978-80-87347-29-4.

PLÁNKA, Ladislav, Štěpánka BIBROVÁ, David STARÝ a Rostislav DURĐÁK. Metodika sekundární prevence. Praha: pro Národní koordinační centrum prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti vydala Fakultní nemocnice v Motole, 2016. ISBN 978-80-87347-25-6.

Navrhovaná opatření k oblasti šikany ve školním prostředí (MŠMT)

Navrhovaná opatření MŠMT

Poznámky k možnostem řešení šikany

Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách

Přehled institucí poskytující metodickou pomoc

prevence@msmt.cz - celostátní okamžité poradenství „co dělat“ pro školy i veřejnost

e-learning

„Kraje pro bezpečný internet“

Kurzy jsou volně dostupné na portálu www.KPBI.cz. Odborný obsah kurzů připravilo Národní centrum bezpečnějšího internetu.

Linka 116000

možnost konzultace v krizovém okamžiku

Kybernetická kriminalita (Ministerstvo vnitra ČR) – 4 videa (2022)

https://www.youtube.com/playlist?list=PL1Cp5doNb3zS2ub4qIPt1YK-C1cH6w_2V

1.9.2 Videotéka, odkazy na videa s preventivní tematikou využitelné ve výuce

návykové látky

Člověk a závislost (DVD)

Řekni drogám ne (DVD)

Pravda o drogách (DVD)

šikana

Silný proti slabému (VHS) - <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1005186511-silny-proti-slabemu/298327272020002/>

krizové situace

Šťěstí přeje připraveným [DVD]. Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, 2008. 255/09.

projekt Video školám

www.videoskolam.cz

Mezi stěnami (2007) – šikana

Mezi nimi (2010) – HIV/AIDS

Sami (2012) – poruchy příjmu potravy

Na hraně (2015) – manipulace

Jakub (2016) – domácí násilí

- *Projekt "Ochrana člověka za mimořádných událostí"* – www.klipyocmu.cz
- Video vhodné pro první stupeň ZŠ a je zaměřené na možná rizika na dětských hřištích a je dostupné online na <http://www.youtube.com/watch?v=QWQdJqyTGds>.
- Video svým tématem **Parkurového skákání** vhodné pro žáky z druhého stupně ZŠ a je dostupné online na <http://www.youtube.com/watch?v=quXQin69DwU>
- Klip „Bezpečnost na sjezdových tratích, pravidla FIS“ je zveřejněn zde <https://www.youtube.com/watch?v=b7b19QeBIYc>
- Klip „Záchrana z lanovek aneb jak se zachovat, když se zasekne lanovka“ je zveřejněn zde <https://www.youtube.com/watch?v=tMGdPPvMJcA&t=1s>
- Klip „Záchrana z lanovek, Letecká služba Policie ČR a letečtí záchranáři“ je zveřejněn zde <https://www.youtube.com/watch?v=44pRfE0nyz0&t=2s>
- „Bezpečnost chodců a reflexní prvky“ - https://www.youtube.com/watch?v=sBH_nZ0u8Mc
- „Bezpečnost chodců a reflexní prvky 2. část“ - <https://www.youtube.com/watch?v=FKt9XXhJ4-U>
- www.ovce.sk (<http://sheeplive.eu>) – soubor animovaných preventivních videí

šikana

- Radim - šikana očima agresora - <https://www.youtube.com/watch?v=2nAWSRGFviU>
- Pavel - šikana očima oběti - <https://www.youtube.com/watch?v=xaBjACZTNLQ>
- Jakub - právo na ochranu - https://www.youtube.com/watch?v=c1f_3K5SRV8

kyberšikana, kybergrooming, bezpečné chování na internetu

- Jít či nejít (DVD) - <https://www.e-bezpeci.cz/jitcinejit>
- Seznam se bezpečně - www.seznamsebezpecne.cz
- Amanda Todd - Můj příběh - My story: Struggling, bullying, suicide, self harm(české titulky); https://www.youtube.com/watch?v=qDIKB2_RpuY
- Facebook vs. Realita; <https://www.youtube.com/watch?v=22gUYhzG3iI>
- Úchylák na Fejsbuku! - skutečný příběh (EN subs) Stalker on facebook - real story; <https://www.youtube.com/watch?v=c6VkpQE174s>
- FACEBOOK PSYCHOPATH! (Úchylák na FB 2); https://www.youtube.com/watch?annotation_id=annotation_3193652049&feature=iv&src_vid=c6VkpQE174s&v=tj04iJCYIY
- Kyberšikana - A co bys udělal ty? - https://www.youtube.com/watch?v=s_5g2fvsjVs
- Karel - první fáze šikany (Ostrakizace) - <https://www.youtube.com/watch?v=jggv-oyGoX0>
- Čtení myšlenek – co se o Vás najde na sociální hc sítích - <https://www.youtube.com/watch?v=OFMvVoY4Ujw>
- Záznam divadelního představení #jsi_user
https://www.stream.cz/seznam-se-bezpecne/10015955-premiera-zaznam-divadelniho-predstaveni-jsi_user
- Jsme netvor - osvětový videokurz o lidech a digitálních technologiích vhodný pro žáky od 13 let. (NÚKIB)
<https://osveta.nukib.cz/course/view.php?id=76#section-0>
- prevence dětských úrazů
Ježkovy voči - jezkovyvoci.cz
- Problémovým užíváním digitálních her – online lekce
<https://www.jsns.cz/lekce/414463-jak-jsem-vyhral>
- video o rodičovské kontrole v digitálním světě
<https://www.jsns.cz/lekce/484370-v-digitalnim-svete-rodicovska-kontrola>
- základní pravidla online komunikace (etiketa na internetu)
<https://www.jsns.cz/lekce/416867-v-digitalnim-svete-jak-mluvit-na-internetu>
- Jak se bránit kyberšikaně
<https://www.jsns.cz/lekce/538574-v-digitalnim-svete-kybersikana>
- sexting a vydírání
<https://osveta.nukib.cz/course/view.php?id=66#top>

adiktologie

- **Drogová závislost** - https://www.youtube.com/watch?v=s_57NNFJbLk
- **Drogová závislost jako choroba** - Medicína 21.století Dokument CZ HD;
<https://www.youtube.com/watch?v=jFbwXwOv5U>
- **Ze závislosti do nezávislosti - Kdo hraje, nevyhraje (Automaty)** -
<https://www.youtube.com/watch?v=Y4Yi4B9Qyqs>

1.9.4 Odkazy na webové stránky metodické podpory ŠMP,

<http://www.prevencekriminality.cz/>

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/prevence>

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/informace-k-prubehu-dotacniho-rizeni-na-rok-2017>

<http://www.visk.cz/prevence-rizikoveho-chovani-deti-mladeze>

<https://is-prevence.msmt.cz/>

<https://www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi/prevence>

<https://kurzy.nuv.cz>

<http://dvpp.msmt.cz/>

<http://www.prevence-info.cz/>

www.poradenskecentrum.cz

<https://www.vycvikkvip.cz/ke-stazeni/>

<https://www.kr->

[stredocesky.cz/web/urad/home?p_p_auth=aC1uXzOR&p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_101_struts_action=%2Fasset_publisher%2Fview_content&_101_assetEntryId=16901054&_101_type=content&redirect=https%3A%2F%2Fwww.kr-stredocesky.cz%2Fweb%2Furad%2Fhome%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3Dprevence%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Furad](https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/home?p_p_auth=aC1uXzOR&p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_101_struts_action=%2Fasset_publisher%2Fview_content&_101_assetEntryId=16901054&_101_type=content&redirect=https%3A%2F%2Fwww.kr-stredocesky.cz%2Fweb%2Furad%2Fhome%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3Dprevence%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Furad)

1.9.5 Evidenční sešit školního metodika prevence

Evidenční sešit ŠMP je k nahlédnutí u školního metodika prevence. Školní metodik prevence v něm vede záznamy o šetřeních a jejich výstupech a záznamy umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Propagace a informace o Minimálním preventivním programu prevence rizikového chování a jeho realizaci jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách školy na adrese <http://www.zscelakovice.cz>.

1.9.6 Zapojení do projektů

Nenech to být – www.nntb.cz; podpora žáků v boji proti vylučování z kolektivu či šikaně, projekt MŠMT

Prevence rizikového chování dětí a mládeže – Čelákovice

Kraje pro bezpečný internet – www.kpbi.cz

Systém výkaznictví VYN SPI – www.preventivni-aktivita.cz

2 Vnější zdroje

2.1 Síť primární prevence

Oddělení prevence MŠMT

Havlíková Jana, Mgr., Kubecová, Jana, Mgr. - odborné poradenství a metodické vedení školních metodiků prevence, odborná garance primárně preventivních informačních portálů

Karmelitská 529/5

118 12 Praha 1

tel: 234 812 193, 234 812 104

web: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/obsazeni-useku-1>

Okresní metodik primární prevence při PPP

Mgr. Táňa Strýčková

ulici Sportovní 846/22, 101 00 Praha 10 - Vršovice

(v budově České pošty/3.patro).

e-mail: stryckova@pppsk.cz

web: <http://www.pppstredoceska.cz/>

Krajský školní koordinátor primární prevence Středočeského kraje

Ing. Pavla Hemerková

oddělení koncepce a rozvoje školství

Odbor školství

Zborovská 11, 150 21 Praha 5

tel.: 257 280 314

e-mail: hemerkova@kr-s.cz

www.kr-stredocesky.cz

Pracovní skupina pro prevenci rizikového chování dětí a mládeže

Marie Vávrová

vedoucí odboru školství, informací a kultury - Městský úřad Čelákovice

e-mail: marie.vavrova@celakovice.cz

telefon: +420 326 929 108

Asociace bezpečná škola

www.asociacebezpecnaskola.cz

- Ministerstvo vnitra, Středočeský kraj, Technická norma ČSN 73 4400:2016

2.2 Strategie a koncepce, metodické pokyny MŠMT

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027

Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf

Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027

Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33160/879/Narodni_strategie_2019-2027_fin.pdf

Národní strategie prevence kriminality na období 2022-2027

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>

Metodické pokyny a doporučení MŠMT ČR k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-pokyny>

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Aktualizované přílohy metodického doporučení – alkohol, návykové látky (leden 2019), tabák (2022, Čj.: MSMT 11112/2022-2)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování Čj.: *MSMT-44400/2014*. (č. 20. Domácí násilí)
- Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí (č. j. MSMT-1398/2015-1)
- Aktualizace metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže Čj.: MSMT-1999/2015 (přílohy č. 15 – Netolismus; č. 16 - Sebeopoškození; č. 17 - Nová náboženská hnutí; č. 18 - Rizikové sexuální chování; č. 19 - Příslušnost k subkulturám)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování Čj.:21291/2010-28 příloha č. 21 – Hazardní hraní
- Aktualizace metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže Čj.: 32550/2017-1 (č.7 - Kyberšikana a další formy kybernetické agrese), 32549/2017-1 (č.10 - Vandalismus), 32548/2017-1 (č.11 - Záškoláctví)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování Č. j. MSMT-5217/2017-1 příloha <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/dodrzovani-pravidel-prevence-vzniku-problemovych-situaci>
- Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS
- Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu (MŠMT, březen 2019)
- Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách; MŠMT únor 2017
- Metodické doporučení MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků; Č. j. MSMT-43301/2013

- Pomůcka k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků a k povinnému vyloučení žáka nebo studenta k 1. 9. 2017
- Česká technická norma ČSN 73 4400 „Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení“
- Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – Minimální standard bezpečnosti Č j.: MSMT-1981/2015-1
- Metodické doporučení MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů budovách škol a školských zařízení a v areálech škol a školských zařízení k nim náležejících.

2.2.1 *Vybrané zákony vztahující se k prevenci*

- Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) **v platném znění od 25.8.2020**
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Vyhláška č. 248/2019 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních., s účinností ke dni 1. 1. 2020
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných ve znění poslední úpravy vyhláškou č. 248/2019 Sb., s účinností ke dni 1.1.2020

2.3 Odborná pomoc v rámci prevence a metodická podpora školních metodiků prevence

- MŠMT ČR – prevence: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/prevence>
- Pražské centrum primární prevence: <http://www.prevence-praha.cz/>
- Prevence rizikového chování (web financování MŠMT): <http://prevence-info.cz/>
- Výchova ke zdraví: <http://www.vychovakezdravi.cz/clanky/zavislosti/edukacni-materialy.html>
- Prevence úrazů dětí: <http://jezkovyvoci.info/>
- Přehled institucí poskytující metodickou pomoc
- Seznam organizací v oblasti PPRCH

Typy rizikového chování – odkazy na metodickou podporu

1. Návykové látky

SANANIM – primarniprevence.cz: <http://odrogach.cz/>

Překonávání závislostí, zvládání stresu – Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc.: <http://www.drnespor.eu/addictcz.html>

Informační portál o ilegálních a legálních drogách drogy-info.cz: <http://www.drogy-info.cz/>

Klinika adiktologie (1.lékařská fakulta): <http://www.adiktologie.cz/>

Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti: <http://poradenskecentrum.cz/>
Řekni drogám ne – publikace: <http://www.reknidrogamne.cz/cs/media/media-prirucky>
Drogy trochu jinak: <http://www.casmp.cz/dotazniky.htm>
Drop – In: <http://www.dropin.cz>

Internetové odkazy:

<http://www.prevence-info.cz>
<http://www.drogy-info.cz/>
<http://www.odrogach.cz/>
<http://www.adiktologie.cz/search.php?searchstring=prim%C3%A1rn%C3%AD+prevence&l=cz>
<http://iporadna.cz/drogy/index.php>
<http://www.drogy.net/>
<http://www.promilesms.cz/>
<http://www.alkoholmetr.cz/>
<http://www.alkoholik.cz/>
<http://www.drogy.net/portal/alkohol/>
<http://www.plbohnice.cz/nespor/addictcz.html>
<http://www.niquitin.cz/jak-prestat-kourit>
<http://www.clzt.cz/>
<http://www.modernijenekourit.cz/index.php?cat=16>
http://ec.europa.eu/health-eu/doc/alcoholineu_sum_cz_en.pdf
<http://www.dokurte.cz/>
<http://www.msmt.cz/socialni-programy/prevence-uzivani-tabaku-alkoholu-a-jinych-drog-u>
http://www.drogy-info.cz/index.php/publikace/vyzkumne_zpravy/evropska_skolni_studie_o_alkoholu_a_jinych_drog_ach_espad_2007
http://www.drogy-info.cz/index.php/publikace/metodika/jak_ve_skole_vytvorit_zdravejsi_prostredi
http://www.drogy-info.cz/index.php/publikace/e_publikace/bezpecnost_predevsim_realisticky_pristup_k_mladezi_a_drogam

Základní literatura:

- Hajný, M.: O rodičích, dětech a drogách. Praha, Grada 2001.
- Jessor, R., Jessor, S. L. (1977): Problem Behavior and Psychosocial Development. New York: Academic Press.
- Kalina, K.: Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí. Praha, Filia Nova, 2001.
- Kalina, K. a kol.: Drogy a drogové závislosti. Mezioborový přístup. (kapitola Primární prevence). Praha, Rada vlády pro protidrogovou politiku, 2003.
- MacBeath, J. and Mortimore, P. Improving School Effectiveness, Buckingham, Open University Press, 2001
- Nešpor K.: Vaše děti a návykové látky. Praha, Portál 2001
- Nešpor, K., Csémy, L.: Alkohol, drogy a vaše děti. Praha, Sportpropag (Fit in), 1995.

2. Rizikové chování v dopravě

Zastřešující organizací pro bezpečnost silničního provozu je BESIP, působící při Ministerstvu dopravy ČR. Na komunální úrovni se jedná o tyto partnery:

- městská policie (zejména v oblasti dozoru a asistence v dopravním provozu v místech s vysokým výskytem dětí – např. projekt Bezpečná cesta do školy),
- dopravní policie (zejména v oblasti vzdělávání a nácviku praktických dovedností),
- BESIP – metodologická podpora a informace,
- Centrum dopravního výzkumu – odborné informace a publikace v oblasti dopravní výchovy,
- Centrum adiktologie PK VFN a 1. LF UK Praha – školení a poskytnutí metodik pro selektivní primární prevenci (Preventure, Unplugged).

Internetové odkazy:

- www.ibesip.cz
- www.cdv.cz
- www.adiktologie.cz
- www.uamk-cr.cz
- <https://www.dopravnivychova.cz/>

- a) Národní strategie bezpečnosti silničního provozu <http://www.ibesip.cz/Narodni-strategie-BESIP>

- b) Zákon o provozu na pozemních komunikacích a předpisy prováděcí a související s komentářem

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/silnicni-provoz/>

- c) Implementace dopravní výchovy do školního vzdělávacího programu

<http://www.dopravnialarm.cz/media/file/ss-implementace-dopravni-vychovy-do-vzdelavaciho-kurikula-strednich-skol.pdf>

3. Poruchy příjmu potravy

- Centrum Anabell: posta@anabell.cz; <http://www.anabell.cz/cz/kontakt>
- Jednotka specializované péče pro PPP PK VFN (Ke Karlovu 11, Praha 2, 224965353) - Každou 3. středu v měsíci v 14,30 Klub pro rodiče a blízké osoby (i učitelé, spolužáci) pacientů s PPP
- Dětská psychiatrická klinika (V úvalu 84/1, 15000 Praha 5, tel: 224 433 400)
- Krizové centrum RIAPS (Chelčického 39, Praha 3, 222 58 06 97)
- Linky důvěry
- Síť organizace STOB (redukce nadváhy – programy pro rodiny)
- Fórum zdravé výživy www.fzv.cz
- www.idealni.cz
- www.doktorka.cz
- www.lekarna.cz
- www.anabell.cz
- www.stop-ppp.estranky.cz
- www.boulimie-anorexie.ch

4. Alkohol

Internetové odkazy

www.drogy-info.cz
www.podaneruce.cz
www.prevcentrum.cz
www.drnespor.eu
www.adiktologie.cz

5. Syndrom týraného dítěte (CAN)

- Dětské krizové centrum, tel: 241 484 149
- Internetová poradna: problem@ditekrize.cz
- Linka bezpečí, tel: 800 155 555
- Linka důvěry RIAPS: 222 580 697, linka@mcssp.cz
- www.capld.cz/linky.php (adresář linek důvěry v celé ČR)

6. Šikana

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

Bendl, S.: Prevence a řešení šikany ve škole. Praha: ISV, 2003.

- Braun, R.: Diagnostika školní třídy. Skupinová práce se třídou. Praha: IPPP ČR, 2008.
- Čapek, R.: Třídní klima a školní klima. Praha: GradaPublishing, 2010.
- Grecmanová, H.: Klima školy. Olomouc: Hanex, 2008.
- Janošová, P., Kollerová, L., Záborská, K., Kressa, J., Dědová, M. (2016). Psychologie školní šikany [Psychology of the school bullying] Praha: Grada.
- Kavalír, A. (Eds.). (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.
- Kolář, M. (2013): Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií.
- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
- Kopecký, K., Krejčí, V. (2010). Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Kopecký, K. Úvod do problematiky kyberšikany páchané na učitelích. Internetový portál E-Bezpečí [online]. 2016 [vid. 23. únor 2016]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/kyberikana/1120-kybersikana-ucitelu-vyzkum>
- Univerzity. [cit. 2. 12. 2012] <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni>
- Krejčí, V. (2010). Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2. 12. 2012] Dostupný z WWW – <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>
- Krejčí, V. Pravidla bezpečného používání internetu pro rodiče. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. Dostupné z: http://e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/74-pravidla-bezpeneho-chovani-na-internetu-pro-rodie-2015
- Lašek, J.: Sociálně psychologické klima školních tříd a školy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001.
- Mareš, J.: Dotazník sociálního klimatu školní třídy. Praha: IPPP, 1998
- Mareš, J.: Přehled kvantitativních metod pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy I. in: JEŽEK, S. (ed.): Psychosociální klima školy II. Brno: MSD, 2004.
- Mareš, J.: Přehled kvantitativních metod pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy II. in: JEŽEK, S. (ed.): Psychosociální klima školy III. Brno: MSD, 2005.
- Mareš, J. Diagnostika sociálního klimatu školy. In Ježek, S. (ed.), Psychosociální klima školy I. Brno: MSD 2003.
- Mertin, V., Krejčová, L.: Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika. 1.vyd.Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012

- Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P., Barták, M., Bártík, P. et al. (2015). Prevence rizikového chování ve školství (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- Miovský, M., Adámková, T., Barták, M., Čablová, L., Čech, T., Doležalová, P. et al. (2015). Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- Miovský, M., Aujezká, A., Burešová, I., Čablová, L., Červenková, E., Jírová Exnerová, M. et al. (2015). Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny. 25
- Miovský, M., Gabrhelík, R., Charvát, M., Šťastná, L., Jurystová, L. & Pavlas Martanová, V. (2015). Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- Miovský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M., & Zapletalová, J. (2012). Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál.
- Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.
- Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.
- Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha: Portál.
- Širůčková, M., Miovský, M., Skácelová, L., Gabrhelík, R. a kol. (2012). Příklady dobré praxe programů školské prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Vágnerová, K. (2009). Minimalizace šikany. Praktické rady pro rodiče. Praha: Portál.
- **Webové odkazy**
- Web Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení apod.)
- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
- Internet poradna, www.internetporadna.cz Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
- Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz. Amnesty International ČR, www.amnesty.cz
- E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
- Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz
- Portál E-Bezpečí, www.e-bezpeci.cz
- Online poradna projektu E-Bezpečí, www.napisnam.cz
- Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz
- Vyhledávací aplikace certifikovaných primárně preventivních programů také v oblasti šikany: <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/poskytovatele>

7. Kyberšikana

- E-Bezpečí (www.e-bezpeci.cz) – projekt zaměřený na prevenci rizikového chování na internetu (kyberšikana, kybergrooming, sexting, kyberstalking, sociální sítě, sociální inženýrství apod.).
- Poradna E-Bezpečí (www.napisnam.cz) – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, jen za letošní rok řešila přes 100 případů kyberšikany, stalkingu, sextingu apod.
- Projekt E-Nebezpečí pro učitele (www.e-nebezpeci.cz) – obsahuje řadu prezentací pro učitele.
- Centrum prevence rizikové virtuální komunikace PdF UPOL (<http://prvok.upol.cz>) – centrum realizující řadu projektů zaměřených na rizikové chování na internetu. Centrum realizuje výzkumy zaměřené na rizikové chování spojené s internetem a mobilními telefony. V sekci „Výzkum“ jsou pravidelně zveřejňovány výsledky jednotlivých výzkumů.
- Projekt Seznam se bezpečně (www.seznamsebezpecne.cz) – projekt zaměřený na prevenci rizikového chování na internetu. Na stránkách je zřízen formulář pro dotazy týkající se nejrůznějších problémů spojených s on-line prostředím.
- Linka bezpečí (www.linkabezpeci.cz) – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování apod.
- Bezpečně on-line (www.bezpecne-online.cz) – stránky pro teenagery, rodiče a učitele s

- informacemi o bezpečném používání internetu, prevenci a řešení kyberšikany.
- Dětské krizové centrum (www.ditekrize.cz) – poradenství, pomoc v krizi.
- Úřad pro ochranu osobních údajů (www.uoou.cz) – institut zaměřený na ochranu osobních údajů, poradenství apod.
- Minimalizace šikany MIŠ (www.minimalizacesikany.cz) – praktické rady pro rodiče, učitele a děti, jak řešit šikanu a jak jí předcházet.
- Poradna MIŠ (www.minimalizacesikany.cz/poradna) – poradna zaměřená na problémy týkající se šikany a kyberšikany.
- Projekt NNTB “Nenech to být” (www.nntb.cz) – internetový systém a mobilní aplikace bojující proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách po celé ČR.
- Projekt Nebud’ obětí! (www.nebudobet.cz) – projekt zaměřený na rizika internetu a komunikačních technologií.
- Projekt Internetem Bezpečně (www.internetembezpecne.cz) – formou různorodých vzdělávacích aktivit klade za cíl zvýšit povědomí uživatelů o rizicích v internetovém prostředí.
- Společenství proti šikaně (www.sikana.org) – stránky občanského sdružení Společenství proti šikaně obsahují aktuality z oblasti šikany, související odkazy apod.
- Projekt Saferinternet.cz (www.saferinternet.cz) – projekt zaměřený na rizika internetu a komunikačních technologií.
-
- Další doporučené odkazy:
- Server Hoax.cz (www.hoax.cz) – cílem serveru je informovat uživatele internetu o poplašných, nebezpečných a zbytečných řetězových zprávách, tzv. hoaxů.
-
- Materiály pro podporu výuky ke stažení (E-bezpečí) –
- <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/component/content/article/7-o-projektu/925-materialy>
-
- Publikace a osvětové materiály ke stažení (E-bezpečí) –
- <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni>
- Domácí webové stránky s tematikou šikany:
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Amnesty International ČR, www.amnesty.cz
- <https://www.o2chytraskola.cz/nejsemlovna#desatero>
-

Kontakty

- Poradna webu Minimalizace šikany
- www.onlinehelpline.cz - poradenské centrum, provozované Národním centrem bezpečnějšího internetu
- <http://internet-hotline.cz/> - nahlášení závadných stránek, Národní centrum bezpečnějšího internetu, z.s.

Domácí webové stránky s tematikou šikany

- Společenství proti šikaně , www.sikana.org
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Sdružení Linka bezpečí (116 111) , www.linkabezpeci.cz
- Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

Zahraniční webové stránky s tematikou šikany:

- Evropská observatoř pro násilí ve školách : www.obsviolence.com/english/members/
- www.bullying.co.uk
- www.bullying.org/public/frameset.cfm
- www.schoolsecurity.org/trends/bullying.html
- www.nldontheweb.org/Banks_1.htm

8. Homofobie

- Specializovaná profesionální poradna v Praze: <http://glbtiporadna.unas.cz/main.htm>.
- Pro mladé gaye funguje v Praze a v Brně organizace GaTe <http://www.gejt.cz/>, kde mohou v bezpečném prostředí rozvíjet svou identitu a najít si stejně orientované přátele.

Specializovaná publikace

- SMETÁČKOVÁ, I., BRAUN, R. (2009). Homofobie v žákovských kolektivech. Praha, Úřad vlády ČR. Ke stažení zde: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/homofobie-v-zakovskych-kolektivech>

Další tištěné zdroje

- FIFKOVÁ, H., WEISS, P., PROCHÁZKA, I., JAROLÍM, J., VESELÝ, J., WEISS, V. (2008): Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity. Praha, Grada.
- JANOŠOVÁ, P. (2008). Dívčí a chlapecká identita. Vývoj a úskalí. Praha: Grada Publishing.
- JANOŠOVÁ, P. (2000). Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum.
- NEDBÁLKOVÁ, K. (2007). Láska je láska: když choděj kluci s klukama a holky s holkama. Brno: GaTe – Stud Brno. Ke stažení zde: <http://www.stud.cz/10-coming-out.html>
- ONDRISOVÁ, S., BIANCHI, G. (2000): Heterosexismus: společensko-kulturne a psychologické aspekty postojů ku lesbickým ženám a gayom. Československá psychologie. 43, 2, 165-179.
- ONDRISOVÁ, S., HERETIK, A., ŠÍPOŠOVÁ, M. (1999): Homofóbia-dosledky pre psychoterapiu. Česká a slovenská psychiatrie. 95, 135-141.
- PECHOVÁ, O. (2009). Diskriminace na základě sexuální orientace. E-psychologie [online]. 3(3), 1-16. Ke stažení zde: <http://e-psycholog.eu/pdf/pechova.pdf>
- PROCHÁZKA, I. (2002): Coming out. Brno, STUD Brno.

Ke stažení

- <http://www.stud.cz/10-coming-out.html>

Internetové stránky s užitečnými informacemi

- <http://lgbt.poradna-prava.cz/>
- <http://www.stud.cz/>
- <http://www.gejt.cz/>

9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

- Interkulturní vzdělávání a extremismus, <http://www.msmt.cz/socialni-programy/interkulturni-vzdelavani-a-extremismus>
- Bezpečnostní hrozby - extremismus, <http://www.msmt.cz/socialni-programy/interkulturni-vzdelavani-a-extremismus>
- Demjančuk, Nikolaj - Drotárová, Lucia: Vzdělání a extremismus, Nakladatelství EPOCH, Praha 2005.
- Mareš, Miroslav, Smolík, Josef: Školní výuka a politický extremismus. Pedagogická orientace, 2010, roč. 20, č. 2, s. 40–54.
- Zeman, Václav (ed.): Hrozby neonacismu – příležitosti demokracie. Asi-Milování. http://www.asi-milovani.cz/dat/Hrozby_neonacismu-prilezitosti_demokracie.pdf
- Rexter. Časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu, <http://www.rexter.cz>
- <https://www.lidejednezeme.cz/>
- https://www.lidejednezeme.cz/uploads/file/5395f50fe5c343de9cea2a01ffe2cf4f/M%C5%AFj_sv%C4%9Bt_tady_a_tam_manu%C3%A1l.pdf

Nevládní organizace proti pravicovému a etnickému extremismu, rasismu, a xenofobii

- Člověk v tísni o. s., <http://clovekvtisni.cz/>
- Český helsinský výbor, <http://www.helcom.cz/>
- In-Iustitia, <http://www.in-ius.cz/>
- Nadace Tolerance a občanská společnost, <http://www.ecn.cz/tolerance/>
- Asi-Milování, <http://www.asimilovani.estranky.cz/>
- V případě rasistických střetů ve škole vyvolaných jednáním romských žáků (včetně jejich rasistického chování) možnost obrátit se na romské poradce, romské organizace (např. Romea, <http://www.romea.cz> či Drom, <http://www.drom.cz>) a případně na neoficiální romské autority v lokalitě.
- Liga proti antisemitismu, <http://antisemitismus.wz.cz/>
- Národní památník Terezín, <http://www.pamatnik-terezin.cz/showdoc.do?docid=4>
- Židovské muzeum Praha, <http://www.jewishmuseum.cz/>
- V rámci boje proti levicovému extremismu možnost využití zájmových skupin poškozených komunistickým režimem (Konfederace politických vězňů, <http://www.kpv-cr.cz/>)
- Poradenství proti náboženskému extremismu <http://www.sekty.cz/www/index.php>
- www.icej.cz
- Strategie boje proti extremismu, <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

10. Vandalismus

Internetové odkazy

Ministerstvo školství a mládeže <http://www.msmt.cz/>

Pedagogicko-psychologické poradny (seznam poraden v ČR) Střediska výchovné péče (seznam středisek v ČR)

Prevence rizikového chování <http://www.prevence-info.cz/>

Klinika adiktologie, časopis Adiktologie <http://www.adiktologie.cz/>

Život bez závislostí, časopis Prevence

<http://www.zivot-bez-zavislosti.cz/>

SANANIM z. ú. <http://www.sananim.cz/>

Prevence sociálních patologií <http://www.prevence.net/>

Společnost pro prevenci o. s. <http://www.sppr.cz/>

3. – 4. třída – Chování v dopravních prostředcích "Už dost – vandalismus"

Ostrov radosti – Středisko volného času Zlín

[http://www.ostrovzl.cz/prevence/kriminalita-delikvence-vandalismus/Prevence rizikového chování](http://www.ostrovzl.cz/prevence/kriminalita-delikvence-vandalismus/Prevence_rizikoveho_chovani)

<http://www.prevence-info.cz/vyzkumy/prehled/trch/vandalismus>

Šance dětem

<http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-ditete/vandalismus.shtml>

Škola za oponou – sociálně patologické jevy u dětí a mládeže

http://www.benepal.cz/files/project_3_file/Vandalismus-aktualizovana-publikace.pdf

KAPLANOVÁ, J. *Vandalismus, vandalství - projev mladé generace*. Brno, 2012. Bakalářská práce.

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně,

https://stag.utb.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDE2NzASZmQAsTmKSxJLUr1TK8E8EV1LIyNjY3MjA2MzC1MTc3MjSwtToAwDALXQWhs4AAAA

KAPLANOVÁ, J. *Vandalismus jako patologický problém české společnosti*. Brno, 2014.

Odborná literatura

- ANTIER, E. *Agresivita dětí*. (Přel. Křížová, K.) 1 vyd. Praha: Portál, 2004
- BARGEL, Miroslav a Pavel MÜHLPACHR. *Inkluze versus exkluze - dilema sociální patologie*. 1. vyd. Institut mezioborových studií, 2010
- ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007
- DONKOVÁ, O., NOVOTNÝ, J. S. *Vývojová psychologie prosociální pedagogie*. Brno: IMS, 2009
- DUBSKÝ, J., URBAN, L. *Sociální deviace*. 1 vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2005
- ELLIOT, J., PLACE, M. *Dítě v nesnázích*. (Přel. Kubátová, J., Štěpo, J.) 1. vyd. Praha: Grada, 2002
- FISHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009
- FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada, 2014
- HLADÍLEK, M.. *Sociálně patologické jevy a výchova*. Praha: Vysoká škola J. A. Komenského s.r.o., 2004
- HOLYST, B., *Wandalizm: aspekty socjologiczne, psychologiczne i prawne*. Wyd. 1. Warszawa: Państwowe Wydawn. Nauk., 1984
- JANIKOVÁ, H. *Vandalismus, kriminalita, delikvence, prostituce*: Benepal, a. s., 2012
- JINDROVÁ, M. *Rizikové chování dětí a jeho právní dopady. Příručka učitele*. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga. 2012
- KRAUS, B., HRONCOVÁ, J. a kol. *Sociální patologie*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010
- KYRIACOU, CH. *Řešení výchovných problémů ve škole*. Vyd. 1. Překlad Dagmar Tomková. Praha: Portál, 2005
- LAZAROVÁ, B. *První pomoc při řešení výchovných problémů*. 1 vyd. Praha: Agentura STROM, 1998
- LÖRINCOVÁ, L., MÁDROVÁ, L. a PAVLJUK, D., *Volnočasové aktivity pro děti*. Vyd. 1. Boskovice: Albert, 2009
- MARTÍNEK, Z. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009
- MAZÁNKOVÁ, L. *Typologie výchovných potíží*. Brno: IMS, 2007
- MIOVSKÝ, M. et al. *Prevence rizikového chování ve školství* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny. 2015
- MIOVSKÝ, M. et al. *Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny. 2015
- MIOVSKÝ, M. et al. (2015). *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- Mühlpachr, P. *Sociopatologie*. Brno: IMS, 2009
- Ronenová, T. *Psychologická pomoc dětem v nesnázích*. (Přel. Možný, P.) 1. vyd. Praha: Portál, 2000
- SEKOT, A. *Úvod do sociální patologie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010
- SOUDKOVÁ, Šárka a František BARTOŠ. *Narcismus: skrytá dimenze soudobé společnosti*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2012, 99 s. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky), 7/2012
- SOCHUREK, J. *Úvod do sociální patologie*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2009
- VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001
- ZIMBARDO, P. G. *Moc a zlo: sociálně psychologický pohled na svět*. Překlad Václav Břicháček a Lucie Čermáková. Praha: Moraviapress, 2005

11. Záškoláctví

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování,

- prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- www.odrogach.cz
- *webové stránky příslušných krajských úřadů, PPP, jednotlivých škol a školských zařízení (školní řády)*

Odkazy, literatura

- FICOVÁ, L. Záškoláctvo ako problém súčasnej základnej školy. Vyd. 1. Bratislava: OZ V4, 2011. 101 s. ISBN 978-80-89443-06-2.
- JEDLIČKA, R. A KOL. Děti a mládež v obtížných životních situacích. Praha: Themis, 2004.
- JEDLIČKA, R., KOŤA, J. Aktuální problémy výchovy. Praha: Karolinum, 1998.
- JINDROVÁ, M. (2012). Rizikové chování dětí a jeho právní dopady. Příručka učitele. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- JŮVA, V. Základy pedagogiky. Brno: Paido, 2000.
- KROWATSCHEK, D., DOMSCH, H. 2007. Do školy beze strachu - Jak překonávat obavy dětí z nepříjemných zážitků. Brno: Computer Press, 2007. str. 144. 978-80-251- 1767-5.
- KŘÍŽ, J. Duševní poruchy a poruchy chování u dětí a mladistvých. 1. vydání. JU České Budějovice.
- KYRIACOU, CH. Řešení výchovných problémů ve škole. Praha: Portál, 2004.
- LAZAROVÁ, B. Netradiční role učitele. O situacích pomoci, krize a poradenství ve školní praxi. 2. vyd. Brno: Paido, 2008.
- MASÁKOVÁ, V. Chodí za školu. Rodina a škola, 2001, 48(1), s. 6. ISSN 0035-7766.
- MATOUŠEK, O. Mládež a delikvence. Praha: Portál, 2003.
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví; č. j. 10 194/2002-14.
- Metodické doporučení MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, č. j. MSMT-43301/2013.
- MIOVSKÝ, M. et al. (2015). *Prevence rizikového chování ve školství* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- MIOVSKÝ, M. et al. (2015). *Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- MIOVSKÝ, M. et al. (2015). *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- ŠOTOLA, J. et al. Systémová spojení: spolupráce jako nástroj překonávání důsledků sociálního znevýhodnění ve vzdělávání. Praha: Člověk v tísni, [2012]. 121 s. ISBN 978-80-87456-25-5.
- PILÁŘ, J. Problematika záškoláctví. Prevence sociálně patologických jevů, 2003, 2(3), s. 7-9.
- TRAIN, A. Specifické poruchy chování a pozornosti. Praha: Portál, 1997.
- UHLÍKOVÁ, Š. et al., Děti, škola a problémy aneb Bez školy to nepůjde: příčiny potíží, třídní klima, indikovaná prevence, psychoterapie, specifické problémy, kazuistiky. Písek: Arkáda-sociálně psychologické centrum v Písku, ©2011. 50 s. ISBN 978-80-260-1074-6.
- VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. Praha: Portál, 2004.
- Vybrané formy rizikového chování: [materiály pro výchovné poradce a metodiky prevence na ZŠ a SŠ. Praha: Raabe, ©2011. [104] s. Dobrá škola. Výchovné poradenství; 4. ISBN 978-80-87553-25-1.
- Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách, MŠMT, únor 2014.
- VAŇKATOVÁ, E. et al., Co dělat, když – praktické náměty k prevenci a intervenci rizikového chování. Kapitola Záškoláctví, Listy A 1. 3., s. 27.

12. Krádeže

- www.odrogach.cz
- *webové stránky příslušných krajských úřadů, PPP, jednotlivých škol a školských zařízení (školní řády)*

Odkazy, literatura

- JEDLIČKA, R. A KOL. Děti a mládež v obtížných životních situacích. Praha: Themis, 2004.

- JEDLIČKA, R., KOŤA, J. Aktuální problémy výchovy. Praha: Karolinum, 1998.
- JŮVA, V. Základy pedagogiky. Brno: Paido, 2000.
- KŘÍŽ, J. Duševní poruchy a poruchy chování u dětí a mladistvých. 1. vydání. JU České Budějovice.
- KYRIACOU, CH. Řešení výchovných problémů ve škole. Praha: Portál, 2004.
- LAZAROVÁ, B. Netradiční role učitele. O situacích pomoci, krize a poradenství ve školní praxi. 2. vyd. Brno : Paido, 2008.
- MATOUŠEK, O. Mládež a delikvence. Praha: Portál, 2003.
- TRAIN, A. Specifické poruchy chování a pozornosti. Praha: Portál, 1997.
- VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. Praha: Portál, 2004.

13. Tabák

- WWW.SLZT.CZ - Společnost pro léčbu závislosti na tabáku, kontakty na Centra pro závislé na tabáku
- Linka pro odvykání kouření 844 600 500
- WWW.NEKURATKA.CZ edukativní stránky pro děti 9-12let
- WWW.BEZCIGARET.CZ pořádají programy pro školy
- WWW.TIPNI-TO.CZ – webové stránky o kouření pro teenagery (od podzimu 2010)
- WWW.ALIK.CZ - v rámci internetové poradny jsou zodpovídány i dotazy týkající se kouření, průměrný věk návštěvníků webu je dle jejich údajů kolem 12 let
- WWW.HELP-EU.COM - projekt EU, který má tři základní témata: prevence kouření, ochrana před pasivním kouřením a odvykání, na tomto webu jsou virály a videa, možnosti přidat vlastní video či tip
- WWW.ACCESS-EUROPE.COM- stránka projektu EU, zaměřeného na léčbu závislosti na tabáku u adolescentů
- WWW.SZU.CZ - Státní zdravotní ústav, od roku 1996 systematicky sleduje prevalenci kouření v populaci, přehledy jsou uvedeny (do místního vyhledávače zadejte „kouření“)
- WWW.CDC.GOV/TOBACCO/GLOBAL/GYTS/ - Global Youth Tobacco Survey, statistika týkající se kouření dětí mládeže z desítek zemí včetně České republiky – možnost mezinárodního a regionálního porovnání (anglicky)
- WWW.TOBACCOFREEKIDS.ORG - Campaign for Tobacco-Free Kids, nezisková organizace se sídlem ve Washingtonu, nabízí výborné podklady k libovolnému tématu, které se týká kouření (anglicky)
- <http://www.espad.org/czechrep> - statistické údaje o kouření v ČR

14. Krizové situace spojené s násilím

- Ochrana člověka za mimořádných událostí – metodická příručka pro učitele základních a středních škol, Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Praha 2003, dostupné: www.hzscr.cz
- Ochrana člověka za mimořádných událostí na 2. stupni ZŠ – metodická příručka podle projektu NAPLNO, Občanské sdružení JAK?, Pardubice 2008, 2014, dostupné: www.zdrsem.cz
- Pro případ ohrožení – příručka, Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Praha 2001, dodáno na každou ZŠ, dostupné: www.hzscr.cz
- Ochrana člověka za mimořádných událostí, Osobní bezpečí - metodická příručka pro

1. stupeň základních škol, Černoch, F., Práce – Albra, dostupné: jbrajer@mbox.vol.cz

- *Viš, odkud voláš o pomoc na tísňovou linku 112?* - příručka pro lepší určení lokace nahlášení mimořádné události, Lepeška J., Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Praha 2008, dostupné: www.hzscr.cz/soubor/vis-odkus-volas-publikace-pdf.aspx
- *Vaše cesty k bezpečí aneb chytré blondýnky radí...* - metodická příručka zahrnuje 33 témat z oblasti bezpečí a ochrany zdraví, HZS Jihomoravského kraje, 2011, dostupné: www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci
- „Bezpečnostní portál – účinný nástroj edukace první pomoci dětí a mládeže a jejich rodičů a pedagogů“ – Interaktivní multimediální příručka první pomoci 2011, dostupná: www.zachranny-kruh.cz

b) Učebnice zařazené v seznamu učebnic se schvalovací doložkou MŠMT
Nakladatelství Fortuna

1. Ochrana člověka za mimořádných událostí - Sebeochrana a vzájemná pomoc
 - učebnice pro občanskou a rodinnou výchovu na ZŠ, vydaná v roce 2002
 2. Ochrana člověka za mimořádných událostí
 - učebnice pro první stupeň ZŠ, vydaná v roce 2003
 3. Ochrana člověka za mimořádných událostí
 - učebnice pro střední školy, vydaná v roce 2003
- Všechny učebnice dostupné: odbyt@fortuna.cz
Nakladatelství Albra
- Ochrana člověka za mimořádných událostí - Osobní bezpečí
 - metodická příručka pro 1. stupeň ZŠ
 - Ochrana člověka za mimořádných událostí - Osobní bezpečí - Bezpečí a nebezpečí
 - učebnice pro 2. ročník ZŠ
 - Ochrana člověka za mimořádných událostí - Osobní bezpečí - Počítej se vším
 - učebnice pro 3. ročník ZŠ
- Všechny učebnice dostupné: jbrajer@mbox.vol.cz

c) Učební pomůcky

DVD "Ochrana člověka za mimořádných událostí"

- Titul Ochrana člověka za mimořádných událostí pochází z řady interaktivního výukového softwaru pod názvem Schola Ludus zpracovaného Krátkým filmem Praha, a.s., ve spolupráci s odborníky z MV- generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, které je určené pro jednotlivé předměty na základních a středních školách v České republice.
- Žáci a studenti se pomocí textů, videosekvencí, obrázků, testů a slovníku seznamují v komplexním pojetí s problematikou, která je součástí příslušných rámcových vzdělávacích programů.
- DVD je určeno pro školy za cenu poštovního, dostupné: <http://www.hzscr.cz/clanek/dvd-ochrana-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-schola-ludus.aspx>, objednávky: Gymnázium F. X. Šaldy, Partyzánská 530/3, 460 01 Liberec 11, nebo prostřednictvím e-mailové adresy: eva.utratova@gfxs.cz
- „Chraň svůj svět, chraň svůj život“ 11 výukových interaktivních multimediálních kurzů zaměřených na výuku v oblastech běžných rizik i rizik mimořádných událostí, výukové pracovní listy a další vzdělávací nástroje, včetně metodik pro pedagogy, zcela nové

didaktické a metodické pomůcky pro pedagogy mateřských škol, které řeší vzdělávání v oblastech běžných rizik, osobní bezpečí, požárů, mimořádných událostí, dopravní a ekologické výchovy. Pro 1. i 2. stupeň ZŠ.33 zcela nových deskových her, které jsou rozděleny do těchto 6 didaktických okruhů:

- Běžná rizika
 - Osobní bezpečí
 - Požáry
 - Mimořádné události
 - Dopravní výchova
 - Ekologická výchova
- Dostupné: www.zachranny-kruh.cz
Být připraven znamená přežít I. a II.
- Videokazety Ministerstva obrany ČR, Hlavního úřadu civilní ochrany ČR, dostupné: <http://www.hzscr.cz/>

d) Internetové a další zdroje

- <http://www.hzscr.cz/>
Základním posláním Hasičského záchranného sboru ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať již se jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky.
- Asociace "Záchranný kruh"
Internetový bezpečnostní portál Vzdělávací, informační, komunikační, preventivně-výchovný a evaluační nástroj, poskytující ucelené informace z oblasti prevence rizik a ochrany obyvatelstva v případě vzniku nebezpečných situací ohrožující naše zdraví, život či majetek. Na internetových stránkách www.zachrannykruh.cz jsou pro výuku na školách zdarma k dispozici výukové kurzy a pracovní listy. Učitelé zde najdou metodickou pomůcku k začleňování témat do jednotlivých ročníků a předmětů. Je možno zde využívat animovanou příručku první pomoci. Kurzy k výuce na školách mají záštitu MŠMT.
- <http://www.policie.cz/clanek/jak-zajistit-bezpeci-pro-deti-880802.aspx> Policie ČR - základní rady a informace, jak zajistit bezpečí dětí.
- www.pokos.army.cz Oblasti obrany státu a ochrany fyzického i duševního zdraví, životů, životního prostředí a majetku při různých rizikových situacích a mimořádných událostech vojenského charakteru.
- [Www.jezkovyvocni.info.cz](http://www.jezkovyvocni.info.cz) – prevence úrazů – videa a pracovní listy pro děti na I. Stupni
- <http://www.ibesip.cz/cz/chodec/bezpecny-pohyb/budte-videt-prezijete/mista-pro-nakup-reflexnich-dopluku>
- <http://www.ibesip.cz/aplikace-viditelnost/>

15. Netolismus

- <http://www.saferinternet.cz/>
- <http://www.e-bezpeci.cz/>
- <http://www.nebudobet.cz/>
- www.poradenskecentrum.cz/pocitacova-zavislost.php
- NEŠPOR, K. Návykové chování a závislost. 3. aktualizované vyd. Praha: Portál, 2007. 176 s. ISBN 978-80-7367-267-6.
- ŠMAHEL, D. Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi. 1. vyd. Praha: Triton, 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.
- KOPECKÝ, K. Moderní trendy v elektronické komunikaci. 1. vyd. Olomouc: HANEX, 2007. 100 s. ISBN 978-80-85783-78-0.

- JIROVSKÝ, V. Kybernetická kriminalita. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 284 s. ISBN 978-80-247-1561-9.
- KOPECKÝ, K. – KREJČÍ, V. Rizika virtuální komunikace [online]. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.prvok.upol.cz/index.php/ke-staeni/cat_view/20_studijni-materialy-studie-apod>.
- BEZPEČNÝ INTERNET. Rady pro vaši bezpečnost na internetu [online]. 2010. Dostupné z: <<http://www.bezpecnyinternet.cz>>.
- Grohol, J. M. Internet addiction guide [online]. 2005. Dostupné z WWW: <<http://psychcentral.com/netaddiction>>.

16. Sebepoškozování

- Platznerová – Sebepoškozování, Galén 2009 – pro lékaře, ale obsahuje množství informací přínosných pro pedagogy: [http://www.galen.cz/idistrik/vydav/?module=katalog&page\[book\]=3994](http://www.galen.cz/idistrik/vydav/?module=katalog&page[book]=3994)
- Kriegellová – Záměrné sebepoškozování, Grada 2008 – pro psychology, ale obsahuje množství informací přínosných pro pedagogy: http://www.grada.cz/zamerne-sebeposkozovani-v-detstvi-a-adolescenci_4985/kniha/katalog/
- Materiál MZ ČR pro poškozující se děti a jejich rodiče: http://www.program-pz.cz/sites/default/files/Pro%C4%8D_ubli%C5%BEuju_s%C3%A1m_sob%C4%9B_0.pdf
- Zahraniční zdroje: <http://www.selfharm.net/> nebo <http://www.harmless.org.uk/>

17. Nová náboženská hnutí

- Přehled hlavních rizikových faktorů (základních potřeb člověka a nabídek sekt k jejich alespoň zdánlivému naplnění); <http://www.cpons.cz/priciny.htm>.
- Poradenství proti náboženskému extremismu <http://www.sekty.cz/www/index.php>
- www.icej.cz

18. Rizikové sexuální chování

- BENTOVIM, A.: Týrání a sexuální zneužívání v rodinách. Grada, 1998.
- ČEPIČKÝ, P.: Úvod do antikoncepce pro lékaře negynekology. Levret, 2002.
- FIFKOVÁ, H.; WEISS, P.; Procházka, I.: Transsexualita. Grada, 2002.
- CHMELÍK, J. a kol.: Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita. Portál, 2003.
- KRACÍK, J.: Sexuální výchova postižené mládeže: skripta pro posluchače Pedagogické fakulty UK. Karolinum, 1992.
- KUŽELOVÁ, M.: Co by měla sestra vědět o antikoncepci. Levret, 2005.
- LUKŠÍK, I.; SUPEKOVÁ, M.: Sexualita a rodovost v sociálních a výchovných súvislostiach. Humanitas, 2003.
- MILFAIT, R.: Komerční sexualizované násilí na dětech. Portál, 2008.
- RAŠKOVÁ, M.: Přípravenost učitele k sexuální výchově v kontextu pedagogické teorie a praxe v české primární škole. Univerzita Palackého v Olomouci, 2008.
- WEISS, P.; ZVĚŘINA, J.: Sexuální chování obyvatel ČR. Situace a trendy. Portál, 2001.
- WEISS, P.: Sexuální deviace. Portál, 2002.
- WEISS, P.: Sexuální zneužívání dětí. Grada, 2005.
- WEISS, P. a kol.: Sexuologie. Grada, 2010.
- JEDLIČKA, J.; STUPKA, J.; CHMELOVÁ, B.: Příručka HIV poradenství. SZÚ, 2007.

Sborníky odborných konferencí:

- Ženy a drogy. Praha 15.–16. dubna 2009 (vydalo Občanské sdružení SANANIM)
- Mladiství a drogy. Praha 20.–21. dubna 2010 (vydalo Občanské sdružení SANANIM)
- Sexualita a drogy. Praha 21. března – 1. dubna 2011 (vydalo Občanské sdružení SANANIM)

- K realizaci sexuální výchovy v základní škole: sborník příspěvků z pracovního semináře (Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2011)
- Sexualita mentálně postižených: sborník materiálů z celostátní konference (Orfeus, Centrum denních služeb, 2004)
- Mellan, J. K sexualitě mentálně postižených. In: Mitlöhner, M.: 13. celostátní kongres k sexuální výchově v České republice. Sborník referátů. Praha: SPRSV, 2005.

Internetové odkazy:

- <http://planovanirodiny.cz/>
- Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
- Další možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky <http://www.protikorupcni-linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/>.
- <http://www.csspraha.cz/triangl> – terapeutické služby
- <http://www.vychovakezdravi.cz/clanky/sexualni-vychova/edukacni-materialy.html>

19. Příslušnost k subkulturám

- Smolík, J. *Subkultury mládeže, uvedení do problematiky*. Grada, Praha 2010.
- Souček, T. a kol. *Kmeny*. Nakladatelství BiggBoss, Praha 2011.
- Marcia, J. Development and Validation of Ego-Identity Status. *Personal and Social Psychology Journal*, 3, State University of New York, New York, 1966.
-

20. Domácí násilí

- Ševčík D., Špaténková, N. Domácí násilí: Kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál 2011
- Marvánová-Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová, M.: Partnerské násilí: oběti, děti, pachatelé, Linde, 2007
- Hronová, M., Marvánová-Vargová, B., Pavlíková, I.: Manuál pro pedagogy ZŠ: Škola a děti vystavené domácímu násilí, ROSA 2008 (v pdf zdarma po objednání na info@rosa-os.cz)
- Hronová, M., Marvánová-Vargová, B., Šilarová, E: Dětská svědectví násilí, ROSA 2008
- Marvánová-Vargová, B., Vavroňová, M.: Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci, ROSA 2008

Internetové zdroje:

- www.domacinasili.cz
- www.stopnasili.cz (preventivně zaměřené stránky pro pedagogy SŠ, ZŠ, žáky, studenty)
- www.rosa-os.cz

Neziskové organizace - pro oběti násilí a jejich příbuzné:

- Asociace pracovníků intervenčních center (adresář všech center v celé ČR): www.domacinasili.cz
- DONA linka (nonstop telefonická linka): www.donalinka.cz
- Bílý kruh bezpečí: www.bkb.cz
- ROSA, (centrum pro ženy, oběti domácího násilí): www.rosa-os.cz (specializovaná poradna, azylový dům, telefonická krizová pomoc 602 246 102)
- Adresář rodinných poraden: www.amrp.cz
- Adresář občanských poraden: www.obcanskeporadny.cz
- Adresář linek důvěry: www.capld.cz
- /

Pomoc pro děti:

- Dětské krizové centrum Praha www.ditekrize.cz
- Linka bezpečí dětí a mládeže linkabezpeci.cz tel.: 116 111

- **Gaudia** (program sociální inkluze pro násilné osoby a osoby mající problém se zvládáním agrese): www.gaudia.cz
- **Triangl - centrum pro rodinu** - www.csspraha.cz/triangl
-individuální terapie a poradenství pro děti, dospívající a dospělé klienty (vztahové, emoční, komunikační aj. potíže), adaptační a intervenční programy pro třídy ZŠ, profesní podpora pedagogům
- **Dům Tří přání** - www.dumtriprani.cz - azylový dům, pomoc rodinám v přechodné krizi, pro děti se syndromem CAN

21. Hazardní hraní

<https://www.hazardni-hrani.cz/> - internetové stránky Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti

Stránky Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti (NMS) při Úřadu vlády České republiky, kde nalezneme klíčové národní dokumenty, nejnovější populační statistiky

<http://www.drogy-info.cz/hazardni-hrani-2015/>

a mapu pomoci s kontakty na léčebná a preventivní zařízení

<http://www.drogy-info.cz/mapa-pomoci/>

Stránky Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy obsahující metodická doporučení a metodické pokyny v oblasti primární prevence rizikového chování schválená vedením MŠMT:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Doporučené knihy v češtině:

Nešpor, K. (2011). Jak překonat hazard. Praha: Portál.

Nešpor, K. (2003). Návykové chování a závislost. Praha: Portál. 3.dopl a opravené vydání.

Nešpor, K. (2006). Už jsem prohrál dost. Praha, Sportpropag.

Prunner, P. (2008). Psychologie gamblerství aneb Sázka na štěstí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

Výzkumné instituce věnující se výzkumu hazardního hraní a jeho prevenci (ilustrativní výběr):

<http://psych.upol.cz/>

<http://www.adiktologie.cz/cz/>

<http://www.nudz.cz>

<https://www.ntu.ac.uk/staff-profiles/social-sciences/mark-griffiths>

Internetové poradny, svépomocné weby a on-line publikace pro hazardní hráče a jejich rodiny (neúplný ilustrativní výběr):

www.gambling.podaneruce.cz

<http://www.drnespor.eu/>

<http://stopzavislosti.cz/>

<http://poradna.adiktologie.cz/>

<http://www.poradenskecentrum.cz/>

<http://www.magdalena-ops.eu/index.php/o-nas-menu/ke-stazeni/publikace.html>

<http://www.sananim.cz/gambling-ambulance/co-nabizime.html>

<http://pnz.prevent99.cz/sluzby>

Mravčík, V., Rous, Z., Tion Leštinová, Z., Drbohlavová, B., Chomynová, P., Grohmannová, K., Janíková, B., Vlach, T. (2016). Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2015. Mravčík, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky.

Vacek, J. & Vondráčková, P. (2014). Behaviorální závislosti: Klasifikace, fenomenologie, prevalence a terapie. Česká a Slovenská Psychiatrie, 110(6).

22. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních

- Formulář_Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS
- Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu (MŠMT, březen 2019)
- **Příklady organizací zaměřených na problematiku PAS**
- Národní ústav pro autismus, z.ú., <http://www.praha.apla.cz/>
- Občanské sdružení poskytující podporu osobám s PAS, <http://www.zasklem.com/>
- RAIN-MAN, sdružení rodičů a přátel dětí s autismem (spolek), Ostrava, <http://www.rain-man.cz/>
- Rett Community, Spolek rodičů a přátel dívek s Rettovým syndromem, <http://www.rett-cz.com/>
- Křesadlo HK, Centrum pomoci lidem s PAS, z.ú., <https://www.kresadlohk.cz/>
- Centrum Terapie Autismu, <http://www.cta.cz/o-nas/>
- Jdeme autistům naproti - Olomouc o.s." ve zkratce JAN - Olomouc o.s. , <http://www.jan-olomouc.cz/>
- AUT – Spolek rodičů dětí s PAS, <http://autistickaskola.cz/cs/podporujinas/organizace/aut-spolek-rodicu-deti-s-pas/>
- Občanské sdružení ProCit, z.s., <http://www.autismusprocit.cz/>
- **Doporučené odkazy, literatura**
- **Literatura:**
- BAZALOVÁ, B., NOVÁKOVÁ, J. *Zkušenosti žáků s poruchou autistického spektra s inkluzivním vzděláváním.* In KLENKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. et. al.
- *Inkluzivní vzdělávání se zřetelem na věkové skupiny a druhy postižení.* Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5731-9.
- BĚLOHLÁVKOVÁ, L., VOSMIK, M. *Žáci s poruchou autistického spektra v běžné škole.* Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-687-2.
- BITTMANNOVÁ, L., BITTMANN, J. *Prevence a účinné řešení šikany. U žáků a studentů s Aspergerovým syndromem a vysoce funkčním autismem.* Pasparta, 2016.
- ČADILOVÁ, V., ŽAMPACHOVÁ, Z. *Specifika výchovy, vzdělávání a celoživotní podpory lidí s Aspergerovým syndromem.* Praha: IPPP, 2006. ISBN 80-86856-20-8.
- DUBIN, N. *Šikana dětí s poruchami autistického spektra.* Praha: Portál, 2009. ISBN 80-7367-041-0.
- GILLBERG, E., PEETERS, T. *Autismus – zdravotní a výchovné aspekty.* Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-856-2.
- GRANDINOVÁ, T., PANEK R., *Možek autisty.* Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3115-8.
- GRANDIN T., *Jak to vidím já.* Praha: Csémy Miklós ve spolupráci s Janou Csémy, 2015. ISBN 978-80-906078-0-4.
- KENDÍKOVÁ, J., VOSMÍK, M. *Jak zvládnout problémy dětí se školou.* Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-905576-0-4.
- KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany.* Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-871-5.
- NAOKI, H., *A proto skáču!* Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-7432-711-7.
- ŘÍČAN, P., JANTOŠOVÁ, P. *Jak na šikanu,* Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2991-6. Č. j. MSMT-5217/2017-1 13
- THOROVÁ, K. *Poruchy autistického spektra.* Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-091-7.
- VANÍČKOVÁ, E., FAIERAJZLOVÁ, V., NEJEDLÁ, M., VOTAVOVÁ, J. *Školapřátelská dětem. Stručný průvodce manuálem UNICEF pohledem nejlepšího zájmu dětí.* Praha:

Univerzita Karlova, LF, 2012. ISBN 978-80- 260-2883-3.

- WELTON, J., *Povím vám o Aspergerově syndromu*. Brno: Edika, 2014. ISBN 978-80-266-0564-5.
- YAU, A., *Autismus Praktická příručka pro rodiče*. Praha: Csémy Miklós ve spolupráci s Janou Czémy, 2016. ISBN 978-80-906078-1-1.

- **Právní normy:**

- Úmluva o právech dítěte, Sdělení FMZV č. 104/1991 Sb.
- Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, sdělení č. 10/2010 Sb. m.s.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

- **Metodické pokyny:**

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28)

- **Internetové odkazy:**

- Dostupné z: <http://znv.nidv.cz/neformalni-vzdelavani/volnycas/participace/slovník-participace>
- Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteriahodnoceni/>

Kriteriahodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledk-(5)

Další odkazy s preventivní tematikou:

Zdravé zuby - <https://zdravezuby.cz/>

Portál podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících děti/cizince - <https://cizinci.npi.cz/>

Prevence – Středočeský kraj - <https://www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi/prevence1>

2.4 Preventivní pracovníci Nestátních neziskových organizací (NNO) v regionu

Centrum primární prevence

Zbožská 1729, 288 02 Nymburk

tel: 731 615 059

e-mail: nzdm.nbk@os-semiramis.cz

web: <http://www.os-semiramis.cz/os-site/kontakt/>

SANANIM – kontaktní centrum

Na Skalce 819/15

150 00 Praha 5

poradenská linka: 602 666 415

(po - pá 13 - 17)

mobil: 605 240 501

e-mail: kacko@sananim.cz

facebook: www.facebook.com/kacko/

2.5 Sociální síť

Odbor školství, informací a kultury Městský úřad Čelákovice

Nám. 5. května 1, 250 88 Čelákovice

Marie Vávrová, tel: 326 929 108 ; e-mail: marie.vavrova@celakovice.cz

Orgán sociálně-právní ochrany dětí Praha-východ (OSPOD)

Městský úřad Brandýs nad Labem - Stará Boleslav (<http://www.brandysko.cz>)

Orebitská 477/18, 130 00 Praha 3

podatelna Praha – tel. 221 621 210, 221 621 211

Sociální pracovníci pro Čelákovice

Mgr. Mária Okruhlicová, 326 653 827, 733 163 936, maria.okruhlicova@brandysko.cz

Bc. Lenka Pradler Holečková, DiS, 326 653 817, 778 767 946, lenka.holeckova@brandysko.cz

Úřední hodiny:

- Pondělí: 7:30 - 17:00
- Úterý: 7:30 - 16:00
- Středa: 7:30 - 17:00
- Čtvrtek: 7:30 - 16:30
- Pátek: 7:30 - 14:00

Policie ČR – obvodní oddělení Čelákovice

Prokopa Holého 1664, 250 88 Čelákovice

tel: 974 881 720; 602 305 883; 974 870 796

e-mail: pov.oo.celakovice@pcr.cz

web: <http://www.policie.cz/clanek/oo-p-celakovice-oo-p-celakovice.aspx>

Městská policie Čelákovice

Stankovského 1650, 250 88 Čelákovice

tel: 731 136 156; 326 929 150

e-mail: mestska.policie@celakovice.cz

web: <http://www.celakovice-mesto.cz>

Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje

ulici Sportovní 846/22, 101 00 Praha 10 - Vršovice

(v budově České pošty/3.patro).

Vedoucí odloučeného pracoviště: PaedDr. Michaela Trávníčková

tel: 281 867 331-4 ; 739 673 168

e-mail: poradna@pppprahavychod.cz

webové stránky: <http://www.pppstredoceska.cz/kontakty.php?lokalita=pv>

Provozní doba:

Po 8:00-16:30

Út 8:00-16:00

St 8:00-16:30

Čt 8.00-16:00

Pá 8:00-15:00

P*P*P*K - Pedagogické, psychologické a právní poradenství

Weberova 213, Praha 5- Motol, 150 00

Telefonní spojení

PaedDr. Zdeňka Kašparová: +420603294304

JUDr. Karel Kašpar: +420604122097

Elektronické adresy

Dr. Zdeňka Kašparová: kasparova@pppk.cz

Dr. Karel Kašpar: kaspar@pppk.cz

www.pppk.cz; poradna@pppk.cz

2.5.1 Zdravotnická síť, zdravotnická zařízení

Praktický lékař pro děti a dorost Čelákovice

MUDr. Šárka Roubková-Paurová

U Kapličky 581, 250 88 Čelákovice

tel: 326 991 819

MUDr. Lenka Kavanová

Krátká 914/6, Čelákovice 25088

tel: 326 991 118

ORL

MUDr. Naděžda Špičanová

Kollárova 208/3, Čelákovice 250 88

tel: 326 992 978; e-mail: spicanova@orlcelakovice.cz

Další dostupní lékaři v Čelákovících na

<http://www.celakovice.cz/redakce/index.php?lanG=cs&clanek=83102&slozka=79789&xsekce=83102&as4uOriginalDomain=www.celakovice.cz&od=10&>.

Ordinace klinické psychologie

Kollárova 208, Čelákovice 25088

Mgr. Tereza Přádná - 777 352 019

Mgr. Petr Hrach - 773 831 344

- na psychologii je třeba se předem telefonicky objednat

- v naléhavých případech se obračejte na:

Centrum krizové prevence

Ústavní 91, Praha 8 - 284 016 666

Krizové centrum RIAPS

Chelčického 39, Praha 3 - 222 580 697

Psychiatrická nemocnice Bohnice

Adresa: Ústavní 91, 181 02 Praha 8, Česká republika

Tel.: +420 284 016 111

Fax: +420 284 016 595

Web: www.bohnice.cz

Příjmové oddělení pro chlapce a dívky. V přízemí je 22 lůžek pro dívky ve věku od 7 do 18ti let. V I. patře je 22 lůžek pro chlapce ve věku od 7 do 18 let. Na tomto oddělení se neléčí děti a mladiství s problematikou závislosti na návykových látkách. Součástí oddělení je základní, praktická a speciální škola.

2.6 Vzdělávací programy pro ŠMP a ostatní pedagogické pracovníky

Školní metodik prevence se pravidelně účastní okresních a krajských setkání s koordinátory, sleduje legislativní změny i odborné články vztahující se k prevenci v odborném tisku. Zároveň vyhledává vhodné programy pro další vzdělávání také učitelského sboru, sám může připravovat tematická setkání, na kterých seznamuje pedagogický sbor s potřebnými postupy a novinkami v rámci prevence. S těmi pedagogický sbor seznamuje také v rámci pravidelných porad a pedagogických rad.

Vzdělávací programy pro pedagogický sbor bývají konzultovány s ředitelkou školy, která tyto schvaluje a zařazuje do plánu.

Národního ústavu pro vzdělávání, v sekci METODICKÁ PODPORA: RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ A ÚSTAVNÍ VÝCHOVA, zveřejňuje aktuální kurzy vhodné mj. pro ŠMP.

2.7 Přehled volnočasových aktivit v regionu

Městský dům dětí a mládeže Čelákovice

Havlíčкова 691, 250 88 Čelákovice

web: www.mddmcelakovice.cz/

e-mail: mddm.celakovice@seznam.cz

Rodinné centrum Routa, Čelákovice:

Sedláčkova 107, 250 88 Čelákovice

web: www.rc-routa.cz

e-mail: info@rc-routa.cz

Junák-Svaz skautů a skautek ČR – středisko Čelákovice

Matěje Červenky 96, Čelákovice 25088

tel: 720 567 006

web: <http://skaut.info/>

e-mail: srj@skauti.info

Sportovní oddíly v Čelákovících

přehled dostupný na <http://www.celakovice.cz/cs/organizace-sluzby/sport/>

Městská knihovna Čelákovice

Na Hrádku 1092/6, Čelákovice 25088

tel: 326 991 515, 326 993 664

web: <http://knihovna.celakovice.cz>

e-mail: mestska@knihovna.celakovice.cz

Městské muzeum Čelákovice

Na Hrádku 464, Čelákovice 25088

tel: 326 991 556

web: <http://www.celmuz.cz/>

e-mail: info@celmuz.cz

Sdružení a zájmové organizace v Čelákovících

Přehled je dostupný na <http://www.celakovice.cz/cs/organizace-sluzby/sdruzeni-a-zajmove-organizace.html>

2.7.1 Kluby a kroužky nabízené naší školou

Přehled je dostupný na <http://www.zscelakovice.cz>.

2.8 Krizový plán školy

Krizové plány školy a program školy proti šikanování jsou pro svou obsáhlost vedeny zvlášť v dokumentu Krizové plány školy.

Tento dokument obsahuje kapitoly ve kterých jsou podrobně popsány postupy pro případné řešení výskytu konkrétního typu rizikového chování - jejich výčet je uveden níže. Kapitoly jsou zpracovány dle aktuálních metodických pokynů MŠMT s přihlédnutím k platným právním normám a reflektují metodické pokyny a metodická doporučení MŠMT v takovém rozsahu, jak byla k začátku školního zveřejněna na webu MŠMT (viz Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních).

Přehled kapitol Krizového plánu školy.

1. Krizový plán školy a program proti šikanování – Směrnice č.55, příloha Školního řádu

1.1 Řešení šikany mezi žáky

1.2 Kyberšikana, stalking, jiné formy obtěžování

2. Řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek v prostředí školy a školských zařízení

2.1 Tabákové výrobky

2.2 Alkohol

2.3 Omamné a psychotropní látky (OPL)

3.Řešení případů souvisejících s krádežemi a vandalismem v prostředí školy

3.1 Krádeže

3.2 Vandalismus

4.Další případy rizikového, jinak nevhodného či nebezpečného chování

4.1 Zajištění předmětů, které dle školního řádu nepatří do školy (zbraně, pornografický materiál, chemikálie...)

4.2 Záškoláctví

4.3 Podvod

4.4 Rasismus, extremismus, antisemitismus, xenofobie

4.5 Homofobie

4.6 Poruchy příjmu potravy

4.7 Seběpoškození

4.8 Rizikové chování v oblasti partnerských vztahů a sexuality, deviace

4.9 Rizikové chování v dopravě

4.10 Subkultury

4.11 Netolismus

4.12 Hazardní hraní

4. 13 Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

5. Řešení případů souvisejících s výchovou a podmínkami v rodině

5.1 Syndrom týraného dítěte (CAN)

5.2 Sexuální zneužívání

5.3 Domácí násilí

5.4 Nová náboženská hnutí (sekty, kulty)

6. Postup obrany při útoku aktivního útočníka

3 *Monitoring*

Informace o rizikovém chování žáků jsou zachycovány od všech pedagogických i nepedagogických pracovníků školy. Primární záchyt znaků rizikového chování provádí zpravidla třídní učitel, který vyhodnotí míru závažnosti. Je-li případ vážnější nebo není-li si učitel jistý možnostmi řešení, spojí se se školním metodikem prevence, výchovnou poradkyní nebo speciální pedagožkou.

Jednotlivé případy pak řeší ve spolupráci s třídním učitelem Školní poradenské pracoviště.

Monitoring rizikového chování žáků probíhá průběžně po celý školní rok, ať už formou pozorování, pohovorů se žáky, nebo na základě podnětů od členů pedagogického sboru, nepedagogických pracovníků, rodičů žáků či širší veřejnosti.

Třídní učitelé, školní metodik prevence, výchovní poradci i školní psycholog mohou k monitorování stavu ve škole používat různé typy dotazníků, jejichž výsledky pak mohou být využity jako podklady k podchycení rizikového chování žáků.

Jednotlivé záznamy o řešených případech a jejich dokumentace jsou dostupné v Sešitu ŠMP.

4 Cíle

Cílem Minimálního preventivního programu prevence rizikového chování je zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům a výchova ke zdravému životnímu stylu. Snažíme se, aby se preventivní působení stalo součástí výuky a života školy. Žáci na základní škole jsou skupinou, která patří k nejohroženějším. Proto nabízíme programy specifické i nespecifické prevence, zaměřené na všechny oblasti rizikového chování. Velký důraz klademe na informovanost dětí o dané problematice ve všech předmětech.

4.1 Dlouhodobé cíle

- dobrá informovanost všech žáků školy v oblastech rizikového chování
- vytvoření podmínek pro kvalitní osvětu a prevenci v oblasti zneužívání návykových látek
- ve sledovaných oblastech zneužívání návykových látek vytvořit takové podmínky, aby jejich zneužívání žáky, pokud možno, nepřesahovalo celostátní průměr
- systematická výuka a výchova ke zdravému životnímu stylu
- vytvoření dostatečného zázemí k trávení volného času ve škole
- podpora vlastních aktivit
- začleňování méně průbojných žáků do kolektivu, rozvoj asertivních dovedností

4.2 Krátkodobé cíle

V letošním roce se chceme více zaměřit na oblasti boje proti zneužívání návykových látek, boje proti vandalismu a posilování povědomí o trestní odpovědnosti mládeže. Budeme se tak snažit předcházet pomocí informovanosti našich žáků případnému zvýšenému výskytu trestné činnosti našich žáků.

Pokračuje projekt Prevence rizikového chování dětí a mládeže pod patronací Města Čelákovice v nové úpravě, pomáhající především vyhledáváním potenciálního rizikového chování.

Stejně jako v minulých letech chceme také posilovat povědomí o vlastní odpovědnosti vůči své osobě i vůči ostatním a i s pomocí tohoto tématu tak předcházet vzniku nežádoucích jevů, především šikany.

Důležitý je pro nás také aspekt zvyšování povědomí o zdravém životním stylu a potřebě zařazení pohybu do aktivního života.

Cílová skupina:

1) Programy specifické primární prevence

a) Žáci

V rámci výuky

Vyučující se v rámci výuky předmětů spadajících především do oblastí Člověk a jeho svět, Člověk a zdraví, Umění a kultura a Informační a komunikační technologie zaměří na preventivně informativní ráz ve všech sledovaných oblastech rizikového chování podle náplně ve Školním vzdělávacím plánu tak, jak jsou témata zařazena do výuky.

Spolupráce s externími subjekty

V rámci výuky budou zařazovány a realizovány preventivní programy specifické i nespecifické prevence dodané a organizované i dalšími externími subjekty. Přehled spolupracujících subjektů a

jimi zajištěné programy jsou uvedeny v kapitole 5 Aktivita a průběžně jsou aktualizovány v dokumentu Akce školy.

b) Pedagogický sbor

Zvýšení povědomí pedagogického sboru o důležitosti primární prevence rizikového chování. Zařazení a zodpovědné probrání témat týkajících se primární prevence rizikového chování ve výuce.

c) Rodiče

Zajistit pravidelnou informovanost o výskytu jevů rizikového chování žáků pomocí žákovských knížek, třídních schůzek popř. pomocí jiných komunikačních kanálů.

Pomocí nástěnek ve škole, informací a odkazů umístěných na webových stránkách školy umožnit rodičům zvýšení povědomí a informovanosti o potenciálním rizikovém chování žáků, o typech rizikového chování a možnostech, na jaké organizace se v případě výskytu rizikového chování (či podezření na výskyt) u svého dítěte mohou obrátit.

Zajištění pravidelného informování o proběhlých akcích v rámci specifické i nespecifické prevence na webových stránkách školy.

2) Programy nespecifické primární prevence

Škola se snaží zajistit základní nabídku mimoškolních činností v rámci kroužků garantovaných školou.

Škola se snaží zajistit kulturně-vzdělávací a výchovné pořady vhodné pro naše žáky napříč celou věkovou strukturou v rámci programů pořádaných na území školy i mimo ni.

Škola se snaží zajistit účast na sportovních akcích pořádaných pro školní mládež, případně se podílet na jejich pořádání.

Škola se snaží podílet se na rozvíjení talentu jednotlivých žáků a umožnit jim účast na předmětových olympiádách i jiných (talentových) soutěžích.

5 *Aktivita*

5.1 Programy specifické prevence rizikového chování

V rámci školní výuky budou vlastními zdroji (viz kapitola 4.2-1-a) Žáci zajištěny a realizovány programy specifické prevence zahrnující všechny oblasti rizikového chování, okruh poruch a problémů spojených se syndromem týraného a zanedbávaného dítěte a spektrum poruch příjmu potravy v přibližném rozsahu tak, jak je uvedeno v tabulce č. 1 (Proporční rozvržení témat jednotlivých devíti oblastí rizikového chování dle zvolených 4 věkových kategorií napříč základní školou).

Ročník Prevence	I. II.	III. IV.	V. VI.	VII., VIII., IX.	Počet hodin/ Celkem
Záškolačství	1	0	1	0	2
Šikana/agrese	1	3	3	4	11
Rizikové sporty/doprava	1	2	3	2	8
Rasismus/xenofobie	0	1	1	1	3
Sekty	0	1	1	1	3
Sex. rizikové chování	0	1	2	4	7
Adiktologie	2	2	4	2	10
Týrání, zneužívání	1	1	1	1	4
Poruchy příjmu potravy	0	2	4	2	8
Počet hodin celkem	6	13	20	17	56 hodin

Tabulka 1: Proporční rozvržení témat jednotlivých devíti oblastí rizikového chování dle zvolených 4 věkových kategorií napříč základní školou (Miovský, 2012a)

5.2 Spolupráce na programech specifické prevence s externími subjekty

V rámci výuky budou zařazovány a realizovány také preventivní programy specifické prevence dodané a organizované dalšími externími subjekty. Jejich výčet s názvy a dalšími podrobnostmi o dodávaných pořadech je uveden v kapitole 5.3

Plánované programy specifické prevence budou upravovány a doplňovány i v průběhu školního roku v návaznosti na nabídku a možnostech jejich realizace.

5.3 Předběžný plán preventivních akcí zajišťovaných externími organizacemi na školní rok 2022/2023: ²

datum	ročník	název
návrh 1. pol.	1. - 2.	Program s SDH Čelákovice
návrh 1. pol.	1. - 3.	Bezpečně do školy / Dopravní výchova
návrh 1. pol.	2.	Program s Městskou policií Čelákovice
návrh 1. pol.	4.	Z housenky motýlem
1. i 2. pol.	4.	Dopravní výchova
návrh 2. pol.	5.	Helpík
návrh 2. pol.	5. - 6.	Kyberšikana
návrh 2. pol.	6.	Public Relation
návrh 1. pol.	6.	Diagnostika třídy, adaptace
návrh 1. pol.	7.	Na startu mužnosti, Dospívání aneb život plný změn
návrh 2. pol.	7.	Primární protidrogová, rizikové chování
návrh 1. pol.	8.	Pohled do zrcadla aneb jak se vidím já
návrh 2. pol.	8.	Primární protidrogová, rizikové chování
návrh 2. pol.	8.	Kyberšikana
návrh 2. pol.	8., nebo 9. roč.	Odvykání kouření, tabákové výrobky
návrh 1. pol.	9.	Právní povědomí
návrh 2. pol.	9.	HIV / AIDS – webinář
dle nabídky	9. + 8.BC	návazný program Revolution Train
dle nabídky	všeobecná	Spolupráce se psovody Vězeňské služby

² Plán byl po schválení vedením školy předložen do Rady města s žádostí o navýšení finančních prostředků. K datu schválení Školního preventivního programu neznáme závěr.

5.4 Programy nespecifické primární prevence

Do programů nespecifické prevence řadíme takové programy, jejichž působení není primárně zaměřeno na některou z oblastí rizikového chování - např. sportovní programy, kulturní představení, exkurze, naučné pořady, předmětové olympiády apod. (viz též kapitola 4.2-2) Programy nespecifické primární prevence).

Seznam plánovaných a realizovaných programů nespecifické prevence bude v průběhu školního roku průběžně aktualizován i v závislosti na vývoji protipandemických opatření. Kompletní seznam bude také součástí evaluace.

6 *Dokumentace*

Dokumentační činnost a záznamy o prevenci, řešených případech či intervencích v oblasti rizikového chování žáků má u sebe školní metodik prevence, který na dotaz umožní nahlédnutí do těchto materiálů pověřeným osobám tak, aby nedošlo nebo nemohlo dojít k rozporu v oblasti ochrany osobních údajů.

Jedná se především o předepsané dokumenty, které by měl mít školní metodik prevence k dispozici, tj. legislativní podklady a normy týkající se prevence, dokumenty týkající se celostátních a krajských strategií v oblastech zasahujících do prevence, Krizový plán školy, Minimální preventivní program prevence rizikového chování a Deník ŠMP, do něž ŠMP zaznamenává aktivity, veškeré činnosti a jednání, popř. další nepředepsané dokumenty.

7 *Evaluace*

Hodnocení Minimálního preventivního programu prevence rizikového chování bude vyhotoveno na konci zahrnutého období po ukončení a vyhodnocení všech preventivních aktivit. Průběžná evaluace probíhá pravidelným vypracováním čtvrtletních zpráv ŠMP pro pedagogické rady a závěrečnou zprávou pro Výroční zprávu školy, preventivní aktivity jsou zaznamenávány také pomocí Systému evidence preventivních aktivit.